

KONYA'DA RESTORE EDİLME YOLUYLA KURTARILMASI DÜŞÜNÜLEN ÜÇ SELÇUKLU ESERİ. SIRÇALI, KARATAY VE İNCE MİNARELİ MEDRESELERİN RESTORASYON PROJELERİ.

MAHMUT AKOK

Son yılların Türkiyesinde, Türk Tarihi ve Sanatı üzerindeki yoğun çalışmalarla, kurulan bilim ocaklarında her yönü ile incelenen, yeni sanat eserleri yeni kuşaklara mal edilmeğe çalışılmaktadır. Bu ocakların bilim otoriteleri de, bu konuyu muasır metotlar çerçevesi içinde, bilim dünyasına aktarma yolunu tutmuşlardır. Bir çok Üniversiteler, bu konuyu lisans üstü ölçüler içinde program'ayarak, kürsülerindeki çalışmaları genişletmişlerdir.

Tarihi Türk Sanatı biliminin belli başlı kaynaklarından olan, ve bu bilimin yaşayan varlığının belgeleri sayılan Tarihi Mimari eserlerden bazıları, binbir badireden kurtulup perişan ve bakımsız durumda, günümüze kadar dayanabilmişlerdir.

Bu eserlerin hakiki sahibi olan millî toplum'da, son sıkıntılı yılların yarattığı kayıtsızlık dolayısıyla, bu değerlere karşı ihmalkârlığını, Cumhuriyetinin ilânına kadar, olanca şiddetiyle sürdürülmüştür.

18. yüzyılın ortalarından başlayan ve 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar, sürdürülen Eski Eser tahribi, adeta kasıtlı bir program çerçevesi içinde yürütülmüştür.

Türkiye Cumhuriyetinin resmî kuruluşları olan, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Vakıflar Genel Müdürlüğü, yeni Türkiye yasalarının

kendilerine verdiği yetki ve Devlet Bütçesine konulan geniş ödenekler ile konuyu, devletçilik açısından, ele alarak, ve işe elverişli sanat ve fen heyetleri kurdular, Tarihi anıtların, ilk plânda korunmaları ve ikinci plânda'da, fonksiyone edilip uzun ömürlü olmaları için, Onarım, Restorasyon Programları hazırlanarak kurtarılmaları yolu tutuldu.

Yine yasal bir kuruluş olan, Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunu teşekkül etti. Bu kuruluşun otuz seneye yakın çalışmalarıyla, yurt yüzeyine yaygın sayısız tarihî değerlerin korunmak, Onarılmak ve Restore edilmek suretiyle kurtarıma yolu açıldı.

Halk toplumlarının yer, yer kurdukları Eski Eser Koruma ve Kurtarma Derneklerini de, bu arada bir atılış olarak sayabiliriz. Bu günkü görünümüleriyle halk derneklerinin, tam anlamıyla eski eserlerin korunmasına yönelmiş çalışmaları olduğunu söylemeliyiz. Derneklere Bilim ve Resmî kuruluşlarımızın rehberlik ederek yardımcı olmaları gereği vardır.

Anadolumuzda Türk tarih ve sanatı kaynakları için çeşitli belgesel eserlerin geniş varlığı ile tanınmış belirli şehirlerimiz vardır. Örneğin Konya, ortaçağ Selçuklu Türklerinin İmparatorluk başkenti olmasıyla, bir çok anıt eserleri içinde ve çevresinde barındıran yurt parçası durumundadır.

Açıklama konumuz olan üç medresede bunlar arasındadır. Her üç eserde, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü elinde, Konya Müzelerinin birer seksiyonu halinde kullanılmakta ve işlenilmektedir.

Bu üç eserin bakım, onarım ve restorasyonları'nda, adı geçen Genel Müdürlükçe programlanmış bulunmaktadır. Her üç eserde de, ilk hamlede basit koruyucu tedbirler alınmış ve kısmende kullanılmaya başlanmış ise de, müzelik eserlerin çoğalmasi, koleksiyonların zenginleşmesi dolayısıyla bu binalarda genişleme zorunu ortaya çıkarmıştır. Son yüzyılların ihmal ettirici yaşantısı içinde bu tarihi anıtlar bir çok parçalarını kayıp etmiş olduklarından, bu bölümlerin tekrar ihya edilmeleriyle, tarihi eserlerin daha gerçek anlam kazanacakları düşüncesiyle, Restore edilmelerine karar verilmiştir. Bu amaçla, 1959 tarihinde, Eski Eser ve Müzeler Genel Müdürlüğünde kurulu bir heyete Rölöveleri yaptırılmıştır.

1974 yılı içinde Karatay ve İnce Minareli Medresenin temel sondajları yapılarak Restorasyon Projeleri hazırlanmıştır.

1971 yılında Restorasyon Projesi hazırlanan Sırçalı Medresesinin, onarım işlerine, Eski Eser ve Anıtlar Yüksek kurulunun tasvibi alındıktan sonra başlandı. Her yapı mevsimi bir bölük onarımları ve ihyaları yapılan Sırçalı Medresenin restorasyon işleri bitirilme dönemine girmiş bulunmaktadır.

Şimdi sırasıyla bu üç eserin Restorasyon Projelerinin hazırlanmasını ve uygulanmasını açıklayalım :

SIRÇALI MEDRESE RESTORASYONU :

Sırçalı Medresenin ilk kurtarma çalışmalarına, Müzeler Genel Müdürlüğü Anıtlar Şubesi eliyle 1940 yıllarında başlanmıştır. Bu çalışmalar, cümle ka-

pısının onarılması, iç kısımda yıkılmış altlı, üstlü olarak hücrelerin şöylece tanzimi ve baş eyvan ile, iki yanındaki kapalı dersanelerin kurtarıcı bir amaçla onarımları şeklinde oldu.

Esaslı onarım ve Restorasyon için çalışmalar 1959 - 60 tarihinde Rölöve etme işiyle başlar. Bu ilk çalışmaların (Türk Arkeoloji Dergisi Sayı XVIII-1 1969) amacı, eseri Restore edip kurtarmak olduğuna göre, Rölöve ölçülerinin alımı sırasında, gerekli mimarî ve sanat etütlerini de yaparak, eserin bütün varlığını tanıma yolu tutulmuştur. Esaslı Restorasyon Projesinin uygulamada başarısı için, yapı detay ve malzemesine inen etütler yapıldı. Eserin çevresinde, istisnâklar yoluyla açılmalarda yapılmış olduğundan, dış bölümleri hakkında elde edilen bilgiler bu işe eklendi.

Gerçeğe çok uygun bir zemin plânı tanzim edildi. (Bakınız, Planş : 1) Yalnız bu plânda binanın yeni hizmetine yararlı bazı tesislere yer verildi. (Lavabo tesisleri gibi) Orta avlunun iki tarafda ve üst kattaki sekiz hücrenin ara duvarları yapılmayarak, müze teşhir salonu durumuna getirildi.

Alttan üst katlara ulaşan eski çıkış basamakları, yeni işe yeterli görülmediğinden bu yerlere madeni merdivenler tertip edilerek, ek bir tesis olduğu gösterildi.

Üst kat (birinci kat) plânında da, tarihî aslına uygunluk, sağlandı. Gerek avlu mimarisini ve gerek dış kitle yüzlerini tarihi stilde koruma yönünden, gerekli hassasiyet gösterildi. (Bakınız. Planş : 2) Yalnız binanın Müze Seksiyonu olarak kullanılacağı düşüncesiyle her iki taraftaki dörder odanın (Hücre) içten ara duvarları yapılmayarak birer salon haline getirildiler.

Cümle kapısı üst odasıyla doğu yüzünün öteki odalar eski biçimlerinde ihya edildiler.

DIŞ YÜZLER İLE İÇ YÜZLERİN OLUŞTURULMASI :

Restorasyon programına alınan Sırçalı Medresenin dış yüzlerinden, doğudaki cümle kapısıyla (Resim : 1) Türbenin bulunduğu bölümden bazı parçalar ayakta kalabilmiş, öteki kuzey ve güney yöne uzanan duvarlar temel hazasına kadar yere indirilmişlerdi.

Batı yönde de, Başeyvan ve kapalı dersanelerin bir bölümü duvar kubbe ve Tomozları ayakta idiler. Bir ören durumunda ayakta kalabilmiş parçaları da, üstleri erimekte içlerinde her taraftan yer, yer dökülmekte idi. Üstelik bu duvarlara her yönden bir takım parazit binalar yapılmıştı.

Kuzey ve güneyden iki katlı hücreleri saracak biçimde yeni yüz duvarları, çağının stili biçiminde tamamlandı ve uygulandı.

Batı yüzündeki, kışık dersaneler ile, Başeyvanın, arka avluya bakan pencereleri, yüz çizimine yerleştirildi.

İÇ AVLU YÜZÜ RESTORASYONUNUN OLUŞTURULMASI :

Sırçalı Medresenin Cumhuriyet çağına intikal eden varlığını eski yayınlardan ve (T. Arkeoloji S.XVII-1) de ilk işe başlandığı günde çekilen fotoğraflardan görülüp anlamak olanaklıdır.

İç avluya girildikte; cümle kapısı ve Türbe arka yüzleriyle, Başeyvanın da kısmen yıkılmış iç yüzünden başka bir şey yoktu.

Sağlı, sollu hücrelerin alt kısmından bir kaçının kapı eşikleri görülüyordu. Üst katlar tamamen çökmüş ve enkazı kaldırılmış idi. Alt odalarda bölme ölçülerine dair bazı ip uçları görülüyorlardı.

Araştırma ve sondajlara başlandı. Avluyu sağdan ve soldan çevreleyen Revak ayaklarının yerlerine, hücrelerin bölme izleri kesinlikle tesbit edildi.

Üst katlara ait yüz biçimini de,

Türbe yüzü ile, kapalı dersanelerin duvarlarında kalmış kısımlardan çıkarak projesi, detaylı olarak ve yerinde bulunan eski parçalarla uygunluk içinde başarıldı. (Bakınız; Planş : 5) (Resim 2)

Başeyvan yüzü için de, cümle kapısı ve türbe yüzünde kabul edilen prensiple hareket edilerek, projesi hazırlandı.

Şimdi sıra, iç ve dış yüzler için hazırlanmış olan projelerin, günümüz yapıcılık teknolojisi gereğince uygulamaya gelmişti.

Taş malzeme ile yapılması gereken kısımlar için bir problem yoktu. Eski taş malzemeye uyan ve daha kaliteli bir yerli taş bu iş için seçildi. Kalın duvarlarda, eski ağaç hatılların hizmetini görecektir, betonarme hatıllar yapılarak, duvar örgüleri sürdürüldü.

Duvar kenar, köşeleriyle, pencere kenar ve üst alt söge ve eşikleri yonu taşlarıyla hazırlandı.

Duvar üst başları silmeleri ve yağmur çötenleri, yine yonu taşıyla yapıldılar.

İÇ YÜZLERE GELİNCE :

Avlu duvarlarının bir kısmı ile, kemer iç ve alın bölümleri yüzlerinin baştan başa sırlı tuğla ve kesme çinilerle kaplı oldukları anlaşılıyordu.

Projemizde, alt kısım duvar ve ayaklarından yonu taşı olanların, aynen yapılmasını, düşünmüş ve üsteki sırlı tuğla yüzeylerin de, modern pres tuğla ile örülmesi kararlaştırılmıştı. (Resim : 3, 4)

Bu tuğla örgülü yüzlerde çini kaplama yerlerini boş bırakma yöntemi kabul edildiğinden, o kısımlarda, gerekli boşluklar bırakılarak intizamlı tuğla örgülü yüzeyler yapılmış oldu. İleride eski tarzda çinilerin yapılabilmesi halinde, bu yerlere rahatca çiniler yerleştirilerek, yüzlerde bütünlük yaratılmış olacaktır.

İç avluya ait restorasyon projesinin tatbikatı sırasında, Revak direkleriyle kemerleri içine, betonarme direk ve kirişleme yerleştirerek çatkının statik güvencesi'de, sağlanmıştı.

Üst odaların (Hücrelerin) tavan örtüsü de, betonarme bir tabliye halindedir. Bu tarzda modern takviye tesisleri, Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun kabul ettiği prensipler esasına göre yapılmıştır.

Sırçalı Medresenin bir tarihi anıt olarak nesiller ötesi hayat sürebilmesi için, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünün, çok hassas ve yapıcı güçlü Restorasyon heyetinin, bu hususta gösterdiği gayret, övülmeye değer bir başarı sayılabilir. Sırçalı Medrese Restorasyonundaki bu başarı, bu husustaki düşünümlere bir örnek olarak gösterilebilir kanısındayız.

Konya Müzeler idaresince, esere verilecek yeni hizmet, bu varlığı yaşatma ve kurtarma çabalarının anlamını daha önemle açığa çıkarmış olacaktır.

KARATAY MEDRESESİ RESTORASYONU :

Karatay Medresesinin, ilk kurtarma teşebbüsleri 1936 yılında başlamıştır.

Bu çağda tarihi anıtın ayakta duran parçalarının kurtarılması amaç edinilmiştir. Çok uzun ve yavaş yürütülen bu işlere 1945 yılında tekrar hız verilerek ayakta durdurulması düşünülen parçalar gereği ölçüsünde onarılarak kurtarılmıştır.

1970 yıllarında yeni bir hamle ile tekrar el atılarak külliye çevresinde sondaçlar yapıldı. Etrafta yıkılmış bölümlerin temelleri tesbit edildi. Temellerde takviyeler yapıldıktan sonra bir kısım duvarlar yenilendi.

Ayakta duran parçalar için, Rölöve heyetimiz, geniş bir çalışmayı 1963 tarihinde yapmıştı. Her iki çalışma göz-

önünde bulundurulurken, bazı bölümlerinde ihyalar da, yapıldı.

1974 yılında yeni baştan yerinde incelemeler yapılarak, genel heyetin kurtarılmasına ait yeni bir Restorasyon Projesi hazırlandı. (Bakınız Restorasyon Projesi 1-6) Restorasyon Projesi Karatay külliyesini Tarihi biçimine kavuşturmak ve yapı varlığını kurtarmak için, ayakta duran ve yeraltından çıkan parçalar üzerinde bilgili ve kesin çalışmaların ürünüdür.

I — Doğu yüzü ve cümle kapısı iç bölümüne ait Restorasyon :

Müzeler Genel Müdürlüğünün, Türk Arkeoloji Dergisi sayı XVII-2-1963 S. 5-28 de yayınlanmış olan Rölövesinin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, Medresenin doğu yüzü ile cümle kapısı içinde problem olan eksik parçalar vardı.

Doğuya yüz olan cümle kapısı kuzey yöne uzanan duvarın bir kısmı batıya doğru çarpık bir durum almakta idi. İç kısımda ise, bölme duvarlarını, bu yöndeki hücrelere bağlamak ayrı bir konu idi. Yerinde yapılan sondaçlarla konu ancak çözümlenebildi.

Cümle kapısı arkasındaki geniş mekânın tek bir kubbe ile örtüldüğü anlaşılıyor isede, cümle kapısı iç duvarında görülen izlerle, Nervürlü ve kırma yüzlü bir kubbenin üst örtüyü teşkil ettiği anlaşılıyordu. Bu kısım bir ara holü idi, bir taraftan orta divanhaneye giriliyor, öte taraflardan, kuzey bölmelerine ve belki de, güneyde bulunan kısımlara geçiliyordu. Bu orta holün belirli ölçüde etraftan ışık alması gereği ortaya çıkıyordu.

Cümle kapısı iç kısmına ait Restorasyon Projesi bu düşünceler altında hazırlandı. Yakın bir gelecekte yapılacak tatbikatta, yapı malzemesinin de eski varlığa uygunluğu bütün imkânlarla sağlanacaktır. (Bakınız Planş : 3, 4, 5)

II — Kuzey yöndeki kapalı Dershane'nin Restorasyonu :

Geniş ihmaller sonucu, ne zaman yıkıldığı bilinmeyen bu kapalı dershane yerinde bir ihya yapılması, tarihî eseri göçüntüden kurtarmak bakımından zorunlu görülüyordu. Baştan aşağı çinilerle bezeli, Başeyvan bu köşe desteği ile tamamen güvence içine alınmış olacaktı. (Bakınız; Plânş : 6) Bu kısmın Restorasyon çalışmalarında, yer sondaj ve bulgularına bağlılık gösterildiği gibi kuzey duvarın yukarı yüzündeki kalıntılarda dikkate alınmıştır. Projesinde herşey, tarihî aslına uygun olacak nitelikte düşünülmüştür. Tarihî binanın yeni fonksiyonuna uygunluğu için, iç bölmelerde geçitler açılmış ve havalandırma tesisleri yapılmıştır. (Bakınız Plânş . 6) Proje tatbikatı sırasında, dış ve içten görülmeyecek yerlerine, modern malzemeli takviye çatkıları yerleştirilecektir.

Bugünkü durumu ile Karatay Medresesi varlığı, geniş ölçüde eksik ve yıkık bölümleriyle, yakın tarihin utanç verici ihmallerin günümüzde de sürdürmüştür. Çağdaş uygarlığın düzeyine ulaşmak isteğinde olan Türk toplumu, bu eseri bu durumda bırakmayacağı bir gerçek olduğundan, Müzeler Genel Müdürlüğünün bu yeni hamlesinin isabetli bir başarı olacağı kanısındayız. Eksiklerinin giderilmesiyle değerli tarihî varlık, yeni kullanma işinde de, geniş ölçüde istekleri karşılayacaktır.

Yapıda kullanılacak taş malzemenin eski örneklerle uygarlığı sağlanacaktır. Tuğla malzemedede, eski ölçülere uyar tipte, modern prese edilmiş cinsten olacaktır.

İNCE MİNARELİ MEDRESE RESTORASYONU :

1936 yıllarında, Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğünün koruyuculuğuna alınan bu değerli Anıt üzerinde (1960-63) yılında, Rölöve heyetimiz, ile

ride restorasyon yapılmasında hazırlık olması amacıyla çalışmalarını sürdürmüştü. (Türk Arkeoloji Dergisi XIX-1, 1970, S. 5-36)

1974 yılında anıtın ayakta duran kısımlarının çevresinde gerekli yer sondajları yapılarak, kesinlikle binanın tüm varlığına ait, temel kalıntıları tesbit edilmiştir. (Bakınız Restorasyon P. Plânş : 1-10)

İnce Minareli Medrese binasının bugün ayakta kalan parçaları, cümle kapısı, iç giriş holü, kapalı avlu, (Divanhane) Başeyvanı ve doğu - kuzey köşesinde yer alan, yalnız kaide ve alt gövdesi kalmış minaresinden ibarettir.

Yapılan yer sondajları ile meydana çıkan temellere göre, mevcut kitlenin kuzey kanadında, divanhaneye bitişik dört öğrenci hücre, Başeyvana bitişik genişçe bir mekân halinde kapalı dershane, minare ve hücrelere bitişik bir mescidin, son cemaat yeri ile harem kısmı bulunmaktadır. Kitlenin güney kanadında da, Orta Divanhaneye bitişik, dört hücre ve onunda bitişğinde, batı duvarı çarpık şekilde genişçe zeminlik kısmı, Başeyvanın güneyinde, karaya yakın dik dörtgen plânlı bir kapalı dershane tesbit edilmiş bulunmaktadır.

İnce Minareli Medresenin son yer altı ve çevre çalışmalarıyla meydana çıkan genel plânına bakıldıkta, kitlelerin yerleştirilmesinde, geniş ölçüde simetrik bir tanzimin gerçekleştirilebilmek istendiği anlaşılmaktadır. (Bakınız; Plânş : 1) Bilhassa ön yüzdeki cümle kapısı ile minare ve mescit kitleleri, kuzeye doğru kitle ağırlıkları gösteren bir tanzim halindedir.

Kapı kitesinden belirli bir aralık ile kurulmuş olan minarenin simetrik tanzim anlayışına göre, doğu - güney köşesinde de, başka bir eşinin kurulmasının düşünülmüş olacağı hatıra gelmektedir. (Bakınız 10 nolu plânş)

Böyle bir öneriye kesin belge olacak temel sondajı yerinde müze idare yapısının bulunması dolayısıyla yapılamadı. Ama binanın bu yöne doğru genişlemesi, bu husustaki kuşularımızı arttırmış bulunmaktadır.

İnce Minareli Medresesinin restorasyon projesini de, kuzey ve güney kitle ekleri şeklinde düşünmüş ve çalışmış bulunuyoruz. Şöyleki;

KUZAY YÖNDEKİ RESTORASYON İŞLERİ :

- Büyük, orta divanhanenin bitişiği dört oda halindeki hücrelerin, yeni işe yararlığı düşüncesiyle, orta duvar bölmeleri yapılamayacak, bir salon haline getirilmesi düşünülmüştür. (Bakınız; Plânş : 2, 3). Hücrelerden Divanhaneye bağlantılı girişlerin tarihî hüviyetinde düzeltilerek açılmaları düşünüldüğü gibi, üç yönden yüksek kitle arasında kalan dam örtüsü tonozuna da, ayrıca ışık ve havalandırma bacaları yerleştirilmiştir.

Başeyvanın kuzeyinde ve hücrelerin batısında yer alan, kapalı dershanede, temel sondajları ve mevcut kitle üzerindeki izlere göre, restore projesine alınmıştır. Çağında çok yakın benzeri olan eserler'de, örnek tutarak plân ve yüz tanzimleri gerçekleştirilmiştir. Zeminde iki yöne bakan pencereleri yapılmış, yeni işinde kolaylık sağlamak üzere, yanındaki hücrelere bir giriş tesis edilmiştir. (Bakınız Plânş : 2, 3)

MESCİT BİNASINA GELİNCE :

Değerli esere adını veren minarenin kuzeyine, son cemaat yeri düşmek üzere 7.50x12.15 metrelik yer kaplayan esaslı bir kitle halinde, Mescit tesisinin kurulması, binanın kuzey kanadının kurtarılması bakımından kesin bir gerek olarak karşımıza çıkmıştır.

Bu bölüme ait Restorasyon Projesinin tanziminde, temel sondajlarıyla, ve 1901 yıllarında çekilmiş, kesin

anlamli fotoğrafları gözönüne almış bulunmaktayız. (Bakınız; Plânş 2, 4, 5, 6)

Mescidin, son cemaat yeri, dikdörtgen plânlıdır. Doğu yüzünde, bir mermer direğe oturtulmuş iki kemerli revakı bulunan, Kuzey köşeye doğru giriş kısmı yerleştirilmiştir.

Son cemaat yerinde, cami giriş geçidi solunda, seki halinde namaz mekânı vardır. Buradan minareye de kolayca girilmektedir.

Mescidin Harem kısmı, tam kare planlıdır. Hücrelerin arka duvarı içinde Mihrap gözü yer almaktadır. Restorasyon planında kuzey ve batıya bakan pencereler işlenmiştir. Ayrıca, son cemaat yerinde (Mukbire) mahiyetinde olmak üzere, bir pencere açılmıştır. Bu kısmın plân çatkısı ve kuruluşu, kitlelere bağlantıları ile yükseklikleri, temel buluntularından ve yanındaki yaşayan parçalar üzerinde kalan izlerden çıkarılmışlardır.

GÜNEY YÖNDEKİ RESTORASYON :

İnce minareli medresenin bu yöndeki temel sondajların incelenmesi, kesinlikle, dört hücre ve bir kapalı dershanenin kurulması için gerekli dökümanları kazandırmıştır. Buna göre; orta divanhanenin güney duvarına bitişik olarak dört hücre yerine, uzun bir bölmeden ibaret salon, eski kuruluş ölçüleri içinde yerleştirilmiştir. (Bakınız Plânş : 7, 8, 9)

Hücrelerin, daha güneyinde ve bugün derin toprak tabakası altında bulunan zeminlik kalıntısının'da, bir üst tesisinin bulunması düşünülebilir. bu bölmenin temel duvarlarının organik olarak, yanındakilere bağlılıkları tesbit edilmiştir.

Bu yöndeki kapalı dershanede, yer ve emel bulgularına uygun olarak plânlanmıştır. (Bakınız Plânş : 7, 9) Dershanenin oturtuluş plânı, kareye yakın dikdörtgendir. Üzerinin tam daire

çapında bir kubbe ile örtülmesi düşünüldüğünde, kubbe kasnağının iki taraftan geniş ve yatık konsollu mugar naslarla çenberli olması hesap edilmiştir. Dershane bölmesinin duvar, tambur ve kubbe kitlesi ölçüleri, Başeyvan güney duvarı üzerinde kalan izlerden hareketle, çağının benzeri örneklerinden esinlenerek projelendirilmiştir.

İnce Minerali Medrese binasının bugünkü kitleleri etrafında destek olan ve Restorasyonla tekrar kurulması önerilen parçaları, gaip ettikten sonra, dağılma ve yıkılma tehlikesi göstermiş bulunmasından 1936-38 yıllarında, güney ve batı yönlerine kalın duvar halinde payandalar yerleştirilmiştir. Şimdi yeniden, eski biçimdeki yan kitleler bu yerlerde ihya edilirse, tarihî eser hem eski destek ve görünümünü kazanacak ve hemde, yakın çağın ihmalkârlığı ile ortaya çıkmış olan utançlı durum giderilmiş bulunacaktır.

TARİHİ ESERE AD TAKMAYA VESİLE OLAN İNCE MİNARESİNE GELİNCE :

Bu değerli parçayı da, tarihî biçimiyle, sonsuz durumda yaşatacak, bir Restore şekli düşünülebilir. Elimizde, eski varlığını tanımlayan (1900) yıllarında çekilmiş fotoğraflar ile bilimsel yayınlarda yapılmış açıklamalar bulunmaktadır. Yeni baştan üçüncü hamle olarak bir çalışma yapılabilir. Yeniden Minare kuruluşunda, eski ağaç kuşaklamalar yerine, çelik veya betonarme bir çatki kurarak, daha güvenli bir iş yapılabilir.

Bu Restorasyon çalışmalarımızın yürütülmesi içinde, tarihî eserin, bugün-

kü modern şehrin cadde ve alanlarına bağlantısı da birlikte düşünülmüştür. Cadde yüzünün üstün olgunluğuyla, önündeki meydana bağlanmasına çok elverişli bir durum vardır.

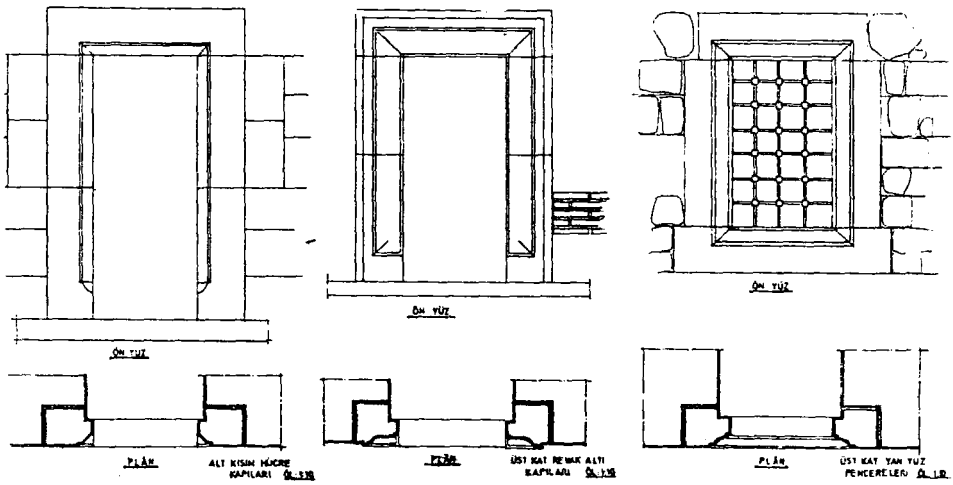
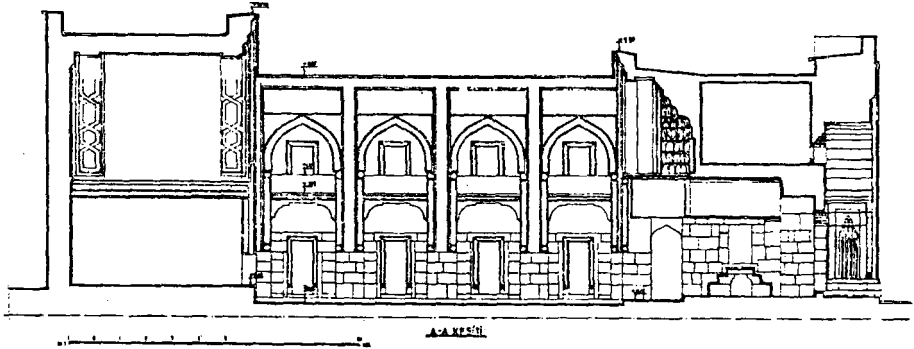
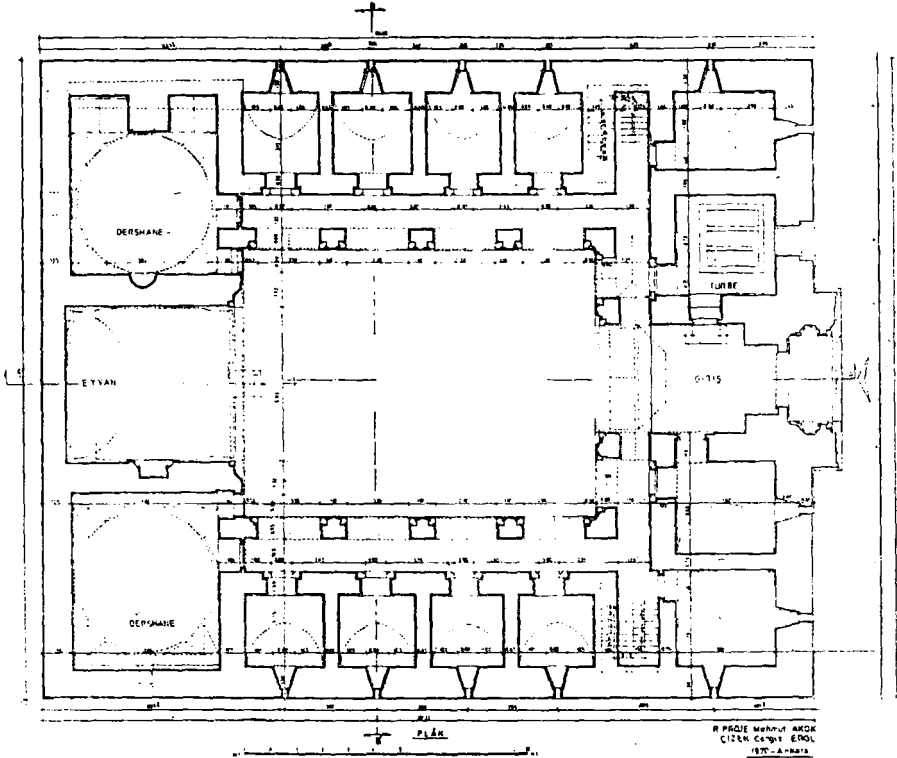
Restorasyon uygulanması sırasında, eski temel kalıntılarına yeni duvarlar oturtmadan önce, toprak içinde kalacak bölümlerde kalmak şartıyla, betonarmalı, bir güçlendirme çatki ve bağlantısı yerleştirilecektir. Geniş ve kalın beden duvarları içine saklamak üzere, üst duvarların bağlantılarını da sağlayacak, modern malzemeli çatkiyarın yerleştirilmeleri düşünülmüştür.

Kullanılacak taş malzeme, eski eserin eski örneklerine uygun düşecek çeşitlerden seçilecektir. Tuğla malzeme, eskilerin ölçü ve formlarında, modern preseli tuğlalardan olacaktır.

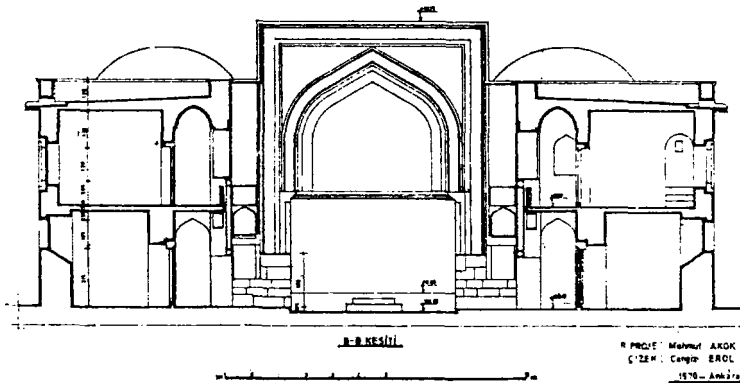
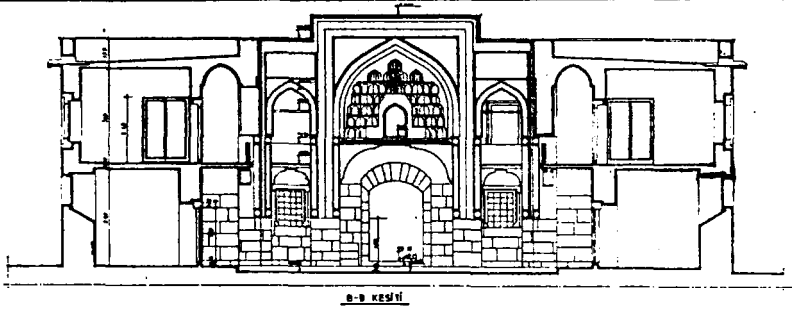
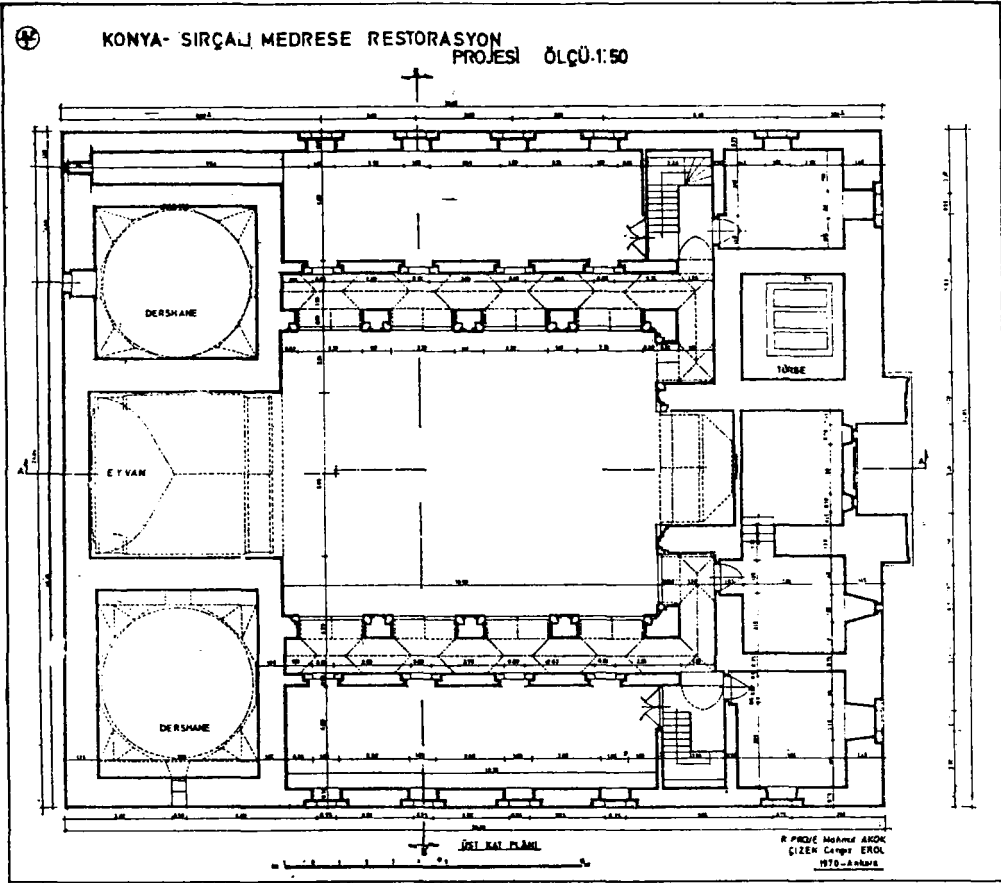
Tarihî sanat niteliğindeki mimari parçaların ihyasında, orijinal örnekler yakın benzerlikte başarının sağlanmasına gayret edilecektir.

On planş içinde sunduğumuz Restorasyon Projesi ile eserin tarihî hüviyetine kavuşturulması önerisinde bulunmuş olmaktadır. Uygulama sırasında mimari detaylara ait yeni çalışmalar projesine katılacaktır. On numaralı planşı bilhassa, okurlarımızın Tarihi Anıtı gerçek durumu ile görüp tanımaları için hazırlanmış bulunmaktadır. Tarihi eseri çağındaki ihtişamını bu yolla, sanat severlerin ilgisine sunmaktayız. Sondaj çalışmaları sırasında yardım ve ilgilerini esergemiyen Konya Müzeleri İdaresine ve Fen elemanlarına sonsuz minnet ve teşekkürler.

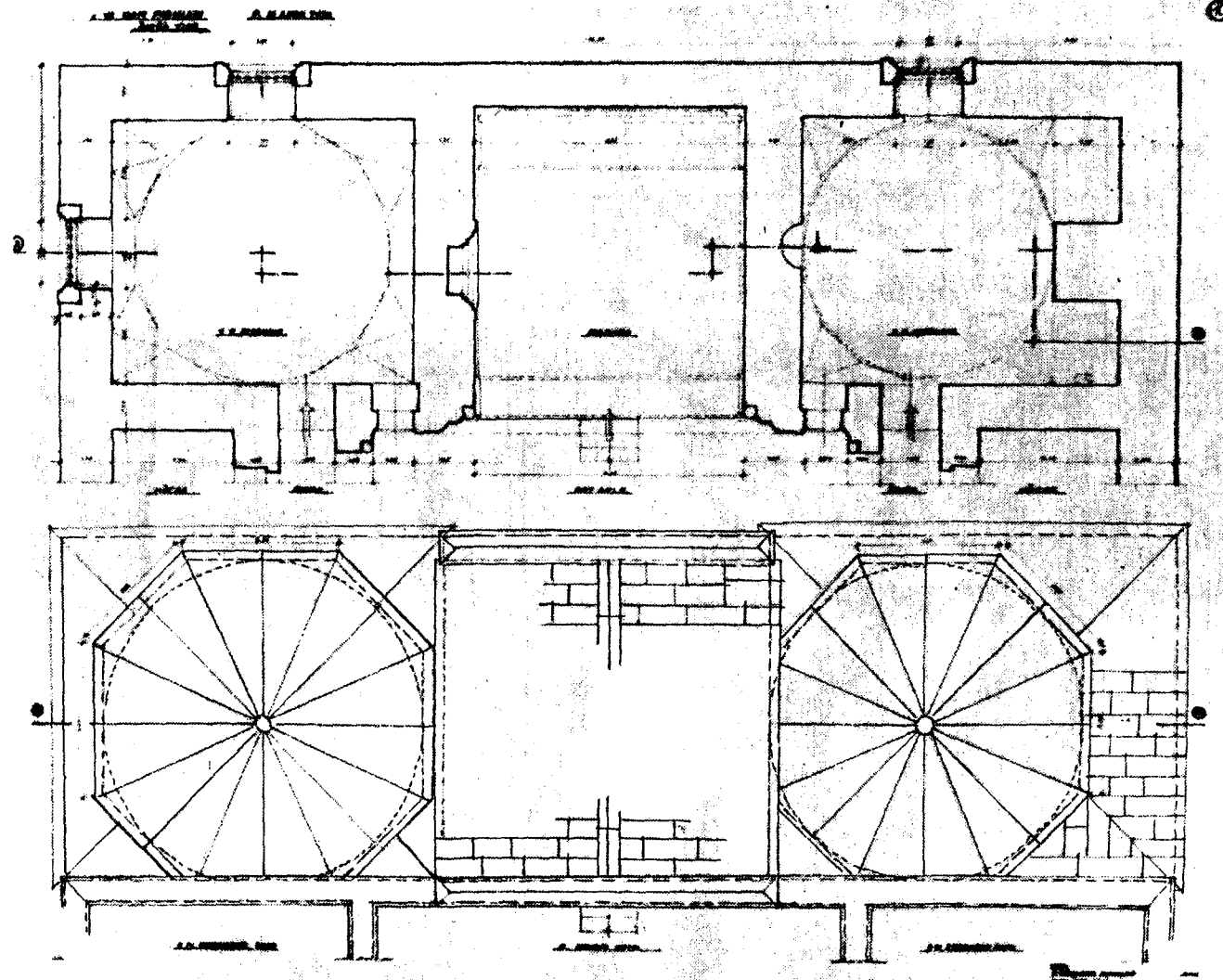
13 KONYA- SIRÇALI MEDRESE RESTORASYON PROJESİ ÖLÇÜ: 1:50

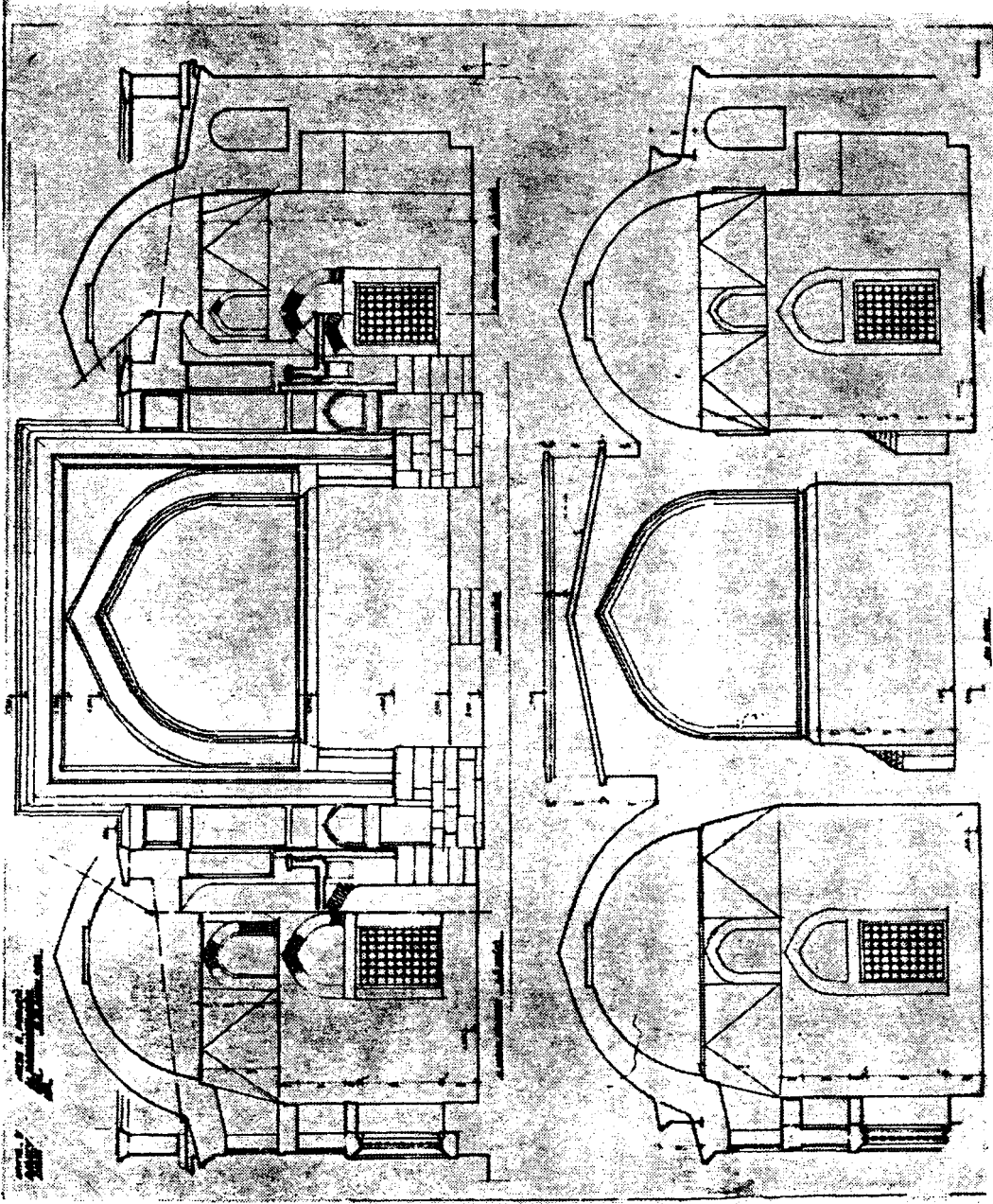
Planş : 1 Konya - Sirçalı Medrese Restorasyon projesi

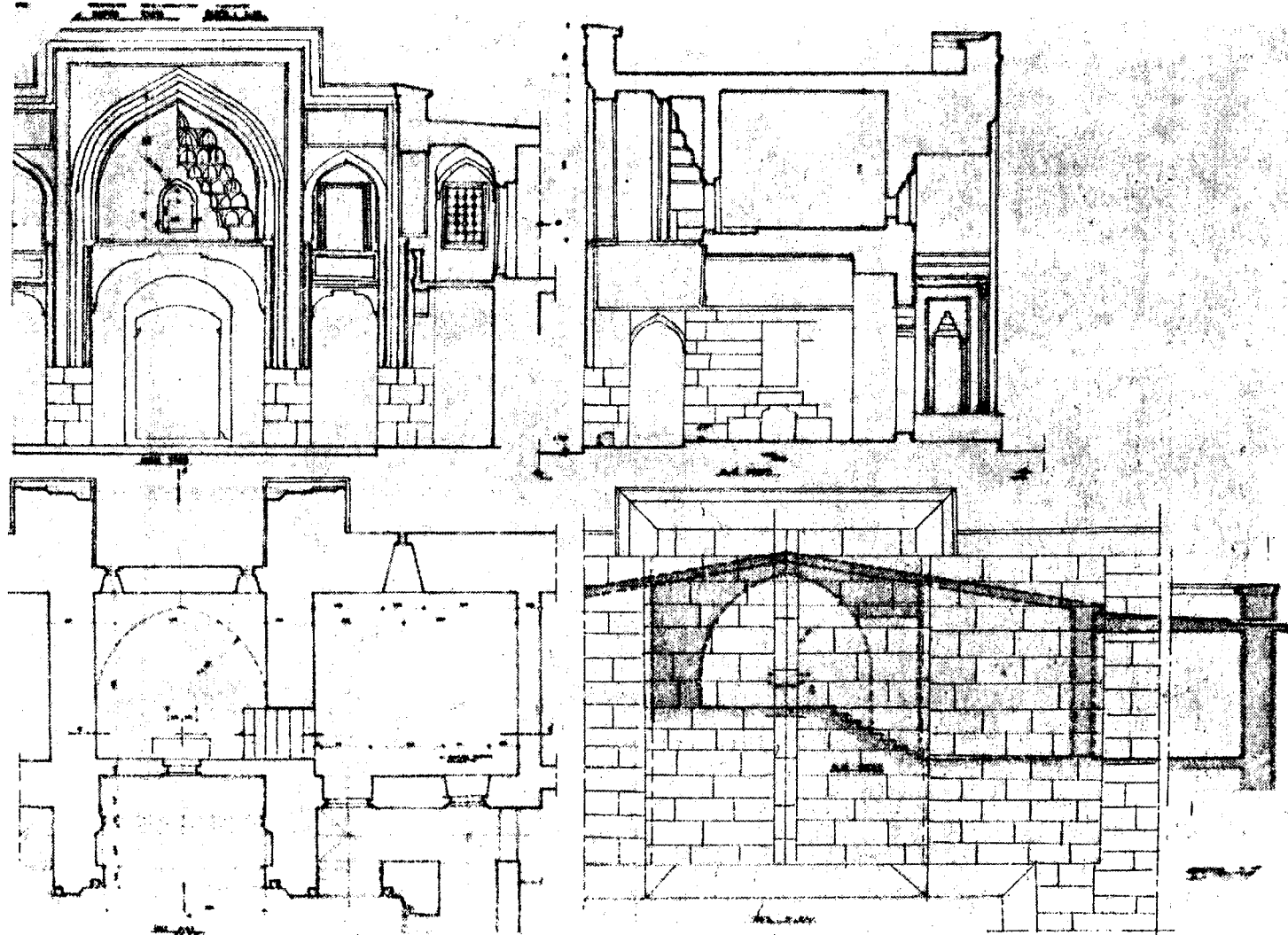
Planş : 2 Konya.Sirçalı Medrese Restorasyon projesi

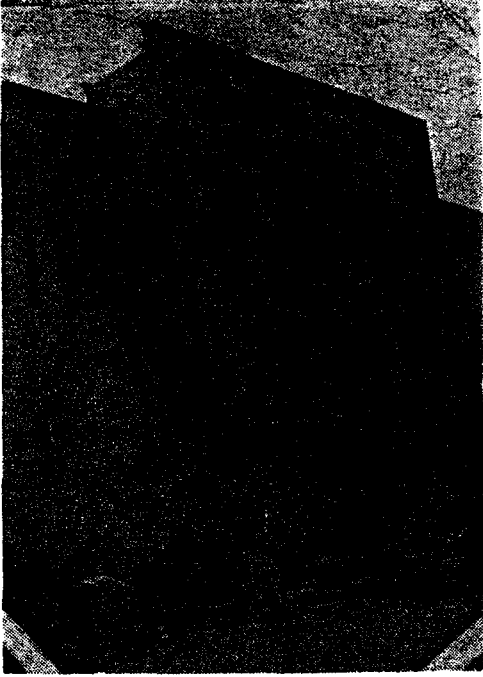
Planş : 3 Konya-Sırçalı Medrese. Baş Eyvan Plân ve Dam örtüsü detayları

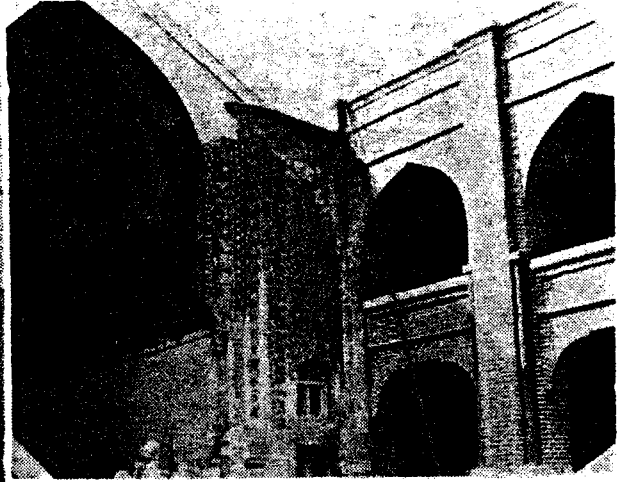
Planş : 4 Konya-Sırçalı Medrese, Baş Eyvan yüzü ve kesitleri

Planş : 5 Konya Sırçalı Medrese. Giriş Eyvanı, kesiti, plâni ve Dam örtüsü detayları

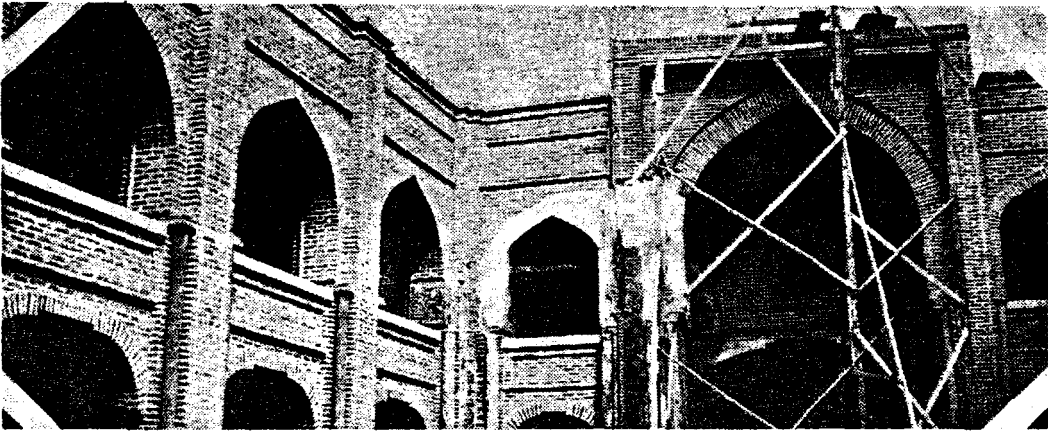
Resim : 1 Konya - Sirçalı Medrese cümle kapısı Restorasyon sırasında

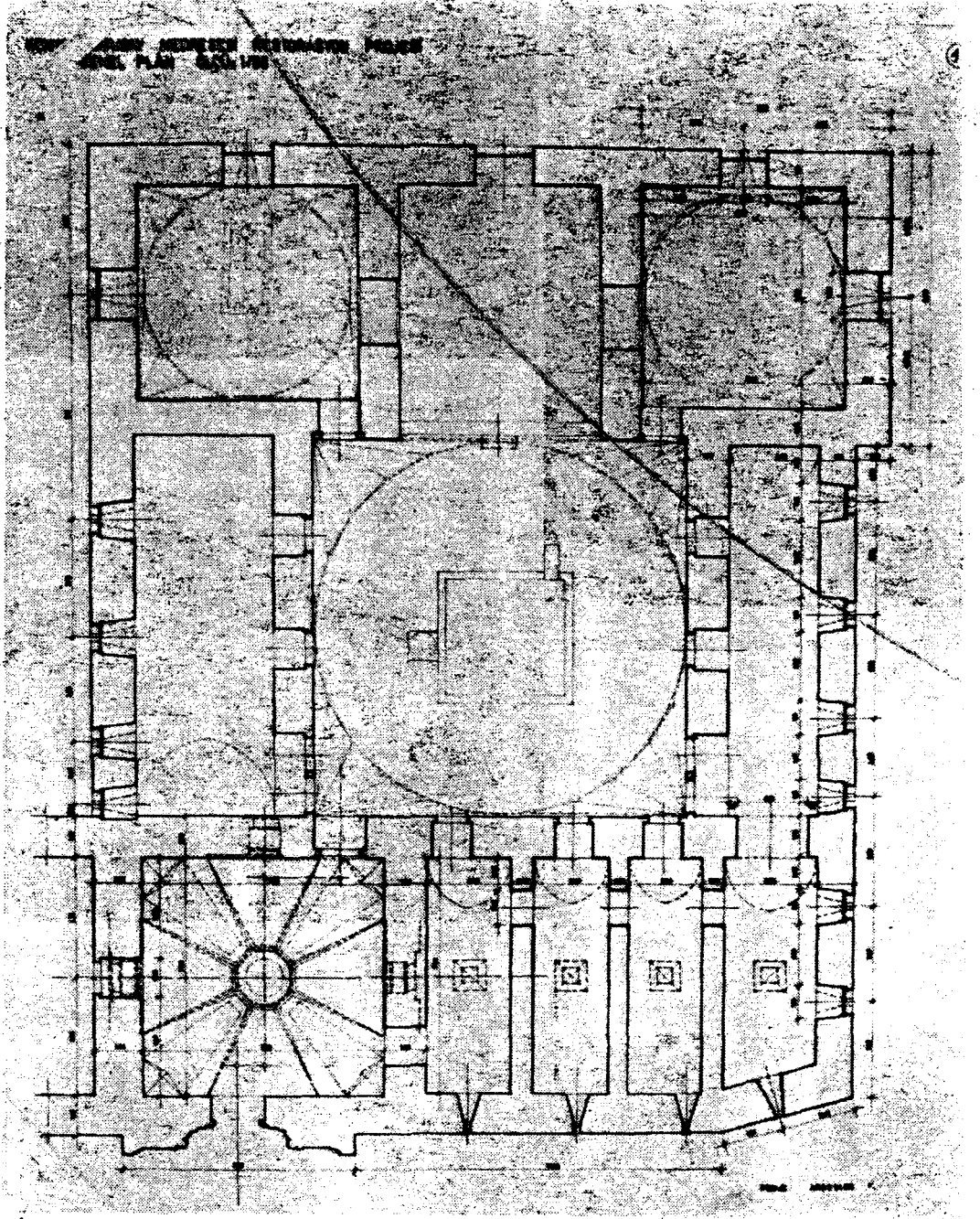
Resim : 3 Konya - Sirçalı Medrese. Avlu revakları ve Baş Eyvan restorasyon sırasında

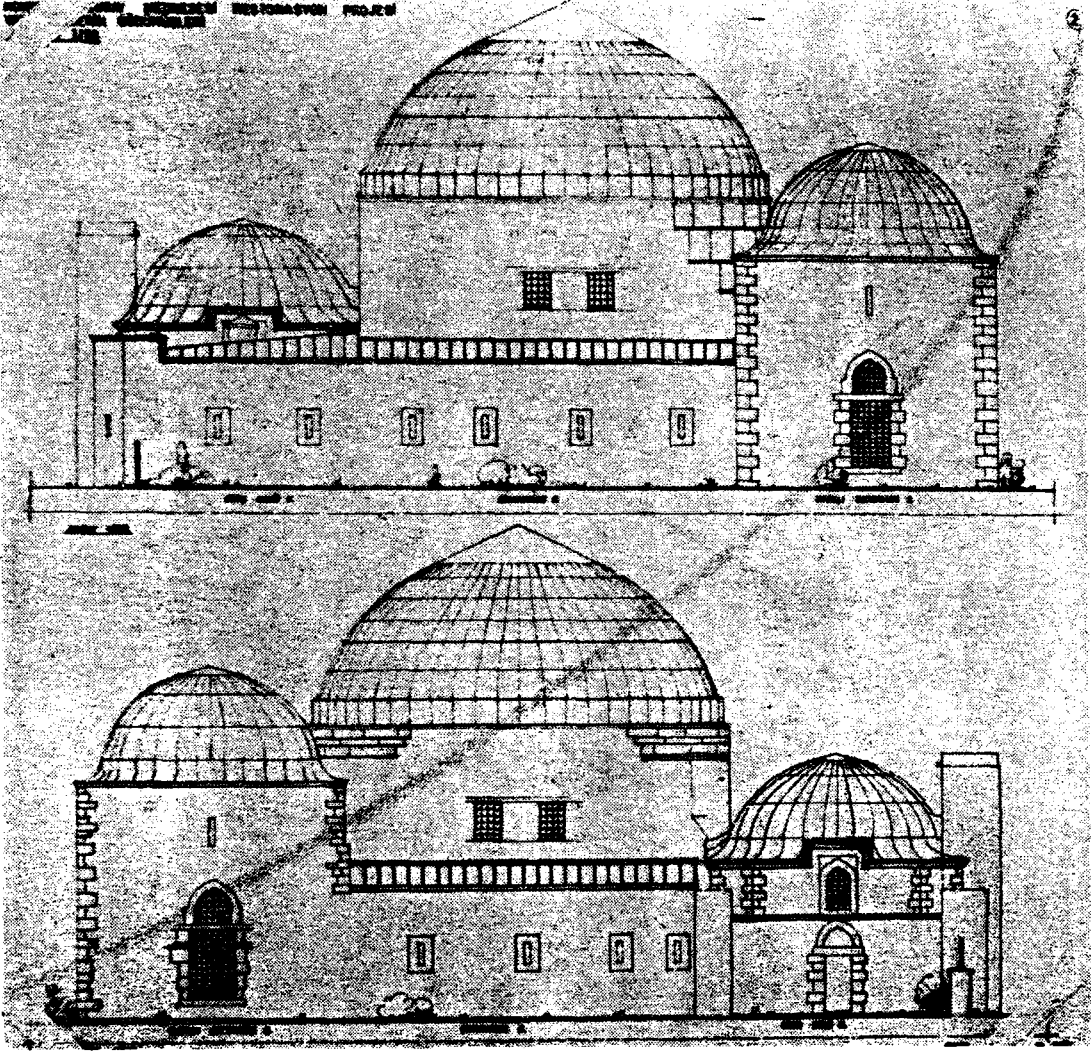
Resim : 4 Konya - Sirçalı Medrese. Avlu üst revakları restore edilmiş durumda

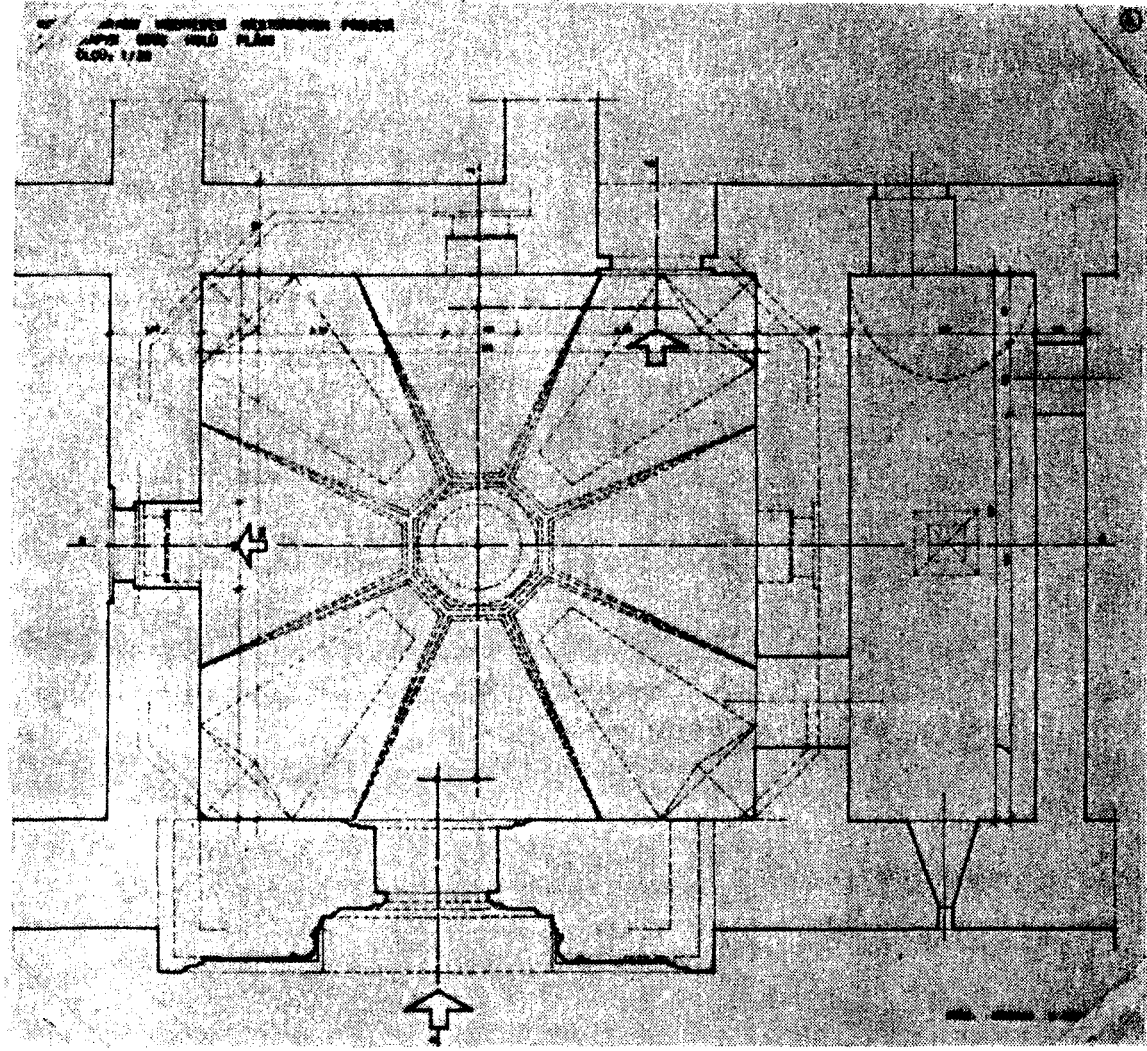
Resim : 2 Konya - Sirçalı Medrese. Avlu kısmı ve giriş Eyvanı restorasyon sırasında

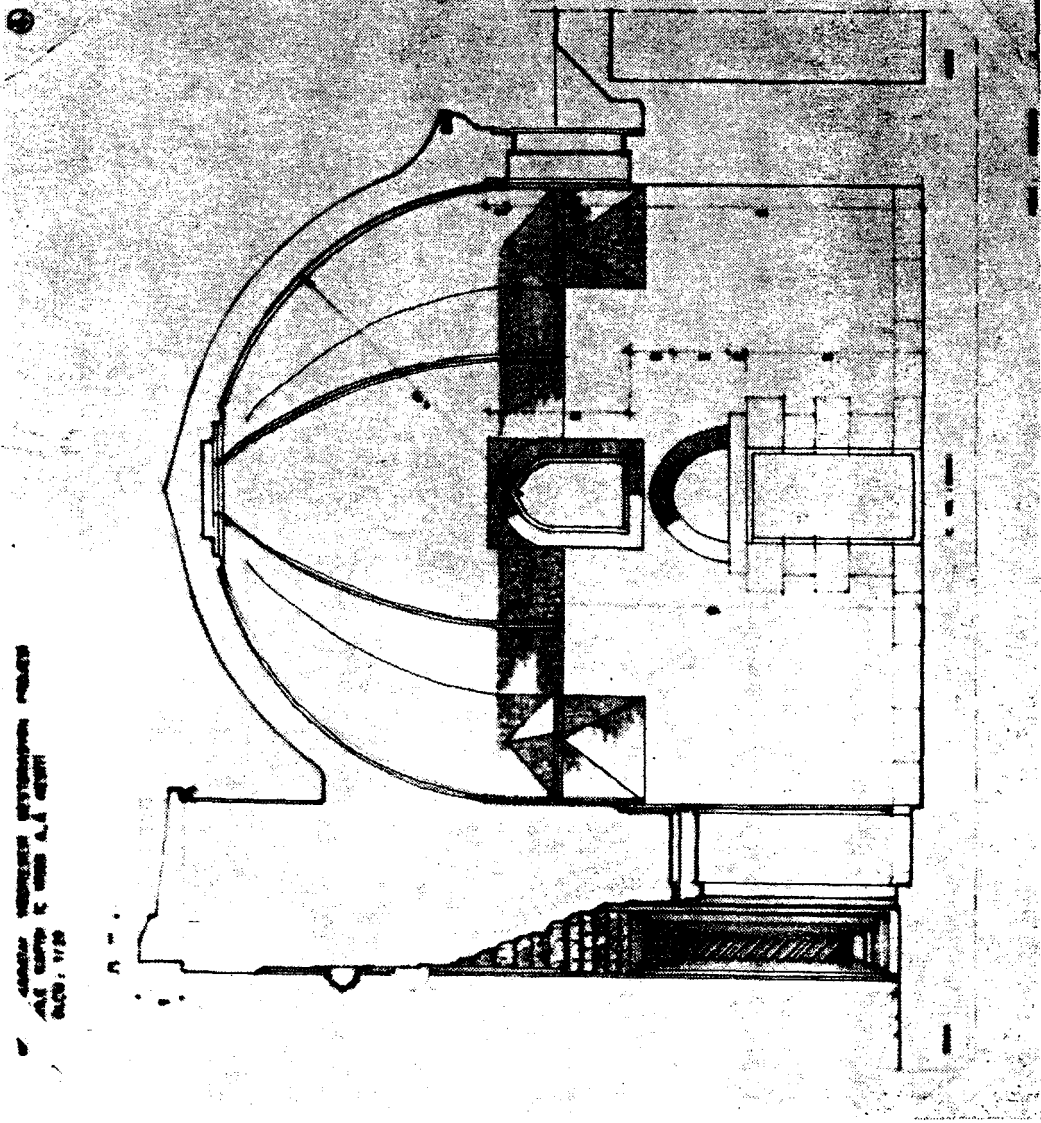
Planş : 1 Konya-Karatay Medresesi toplu plânı

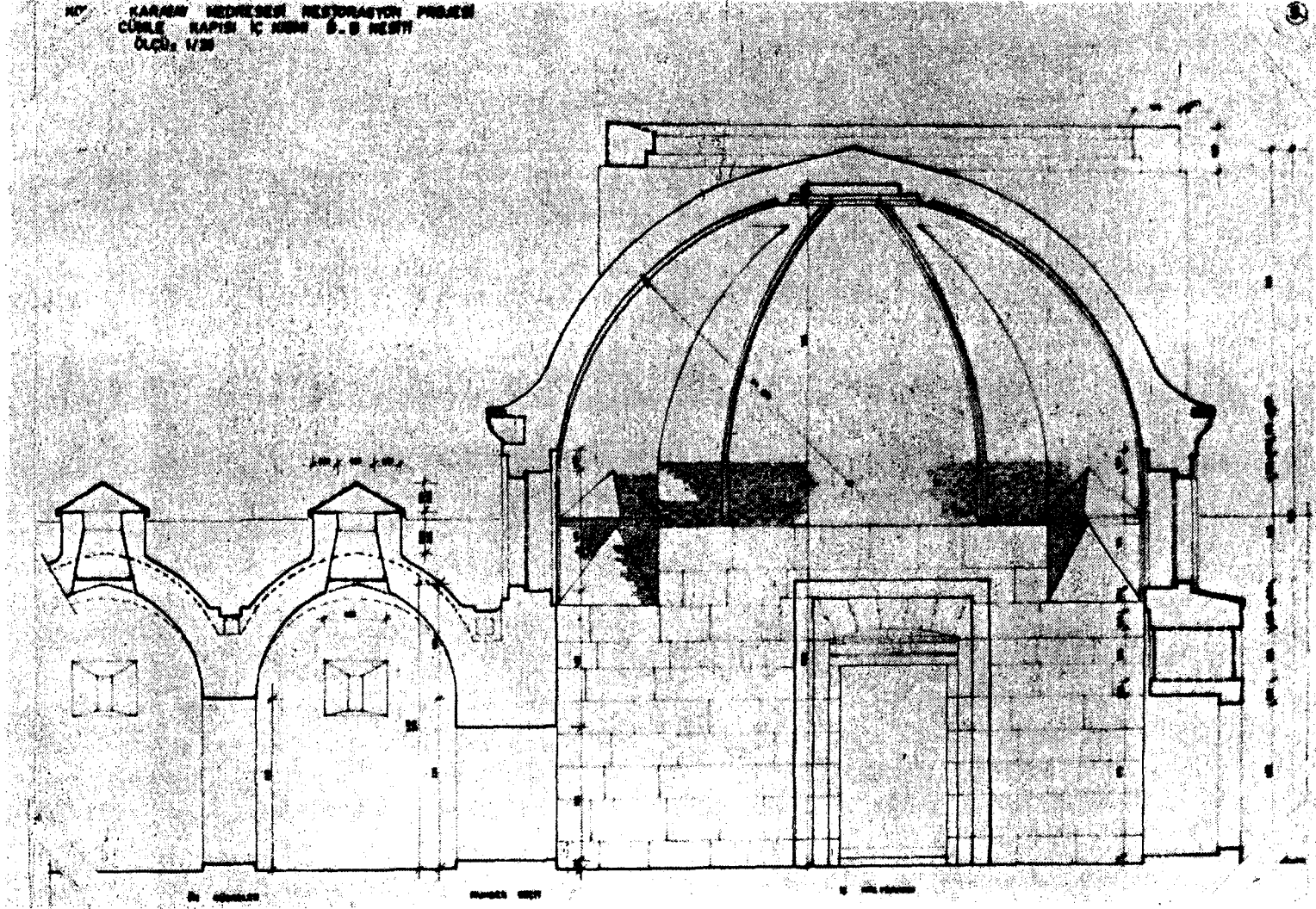
Planş : 2 Konya-Karatay Medresesi yan yüzleri

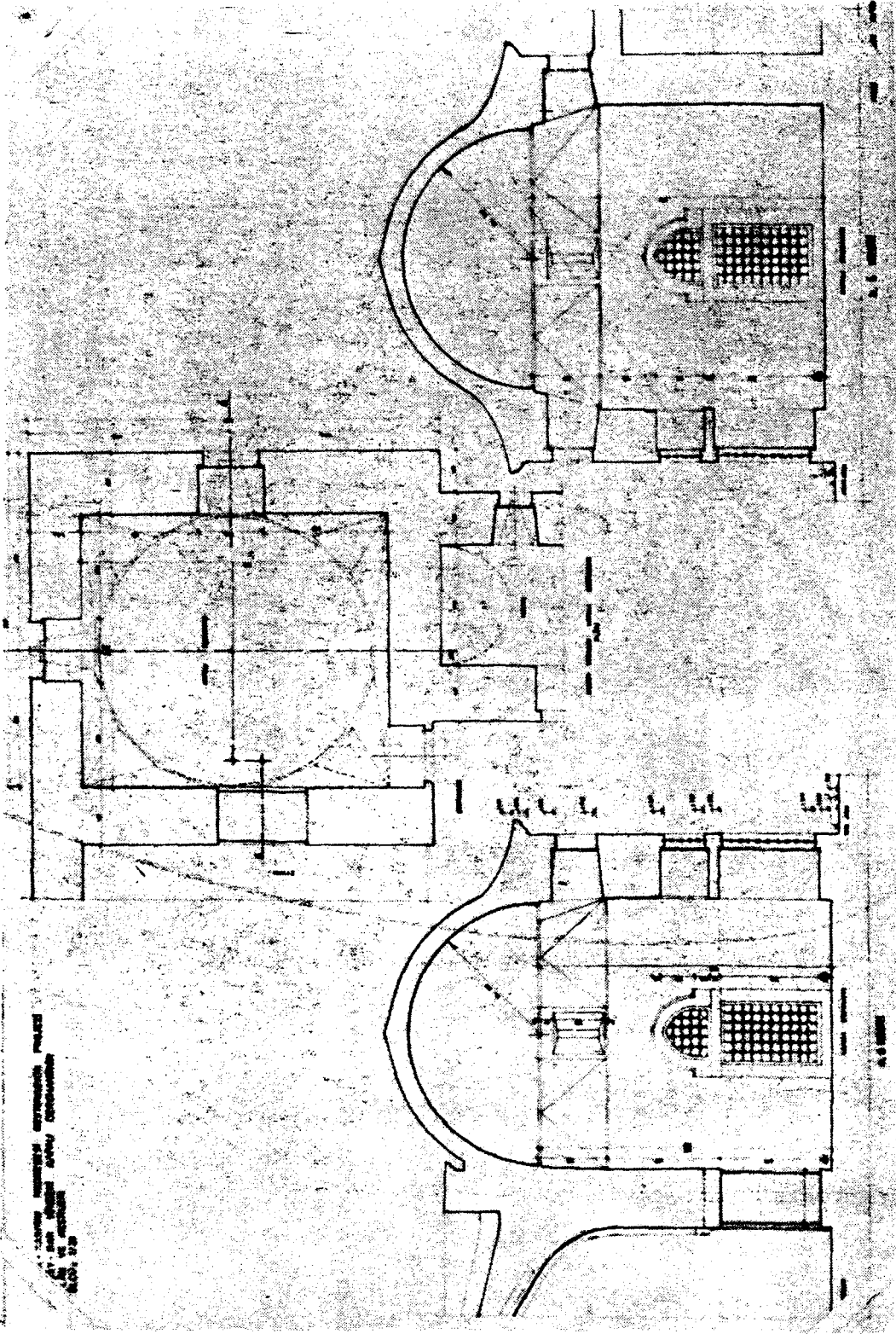

Planş : 3 Konya - Karatay Medresesi. Cümle kapısı iç kısmı plânı

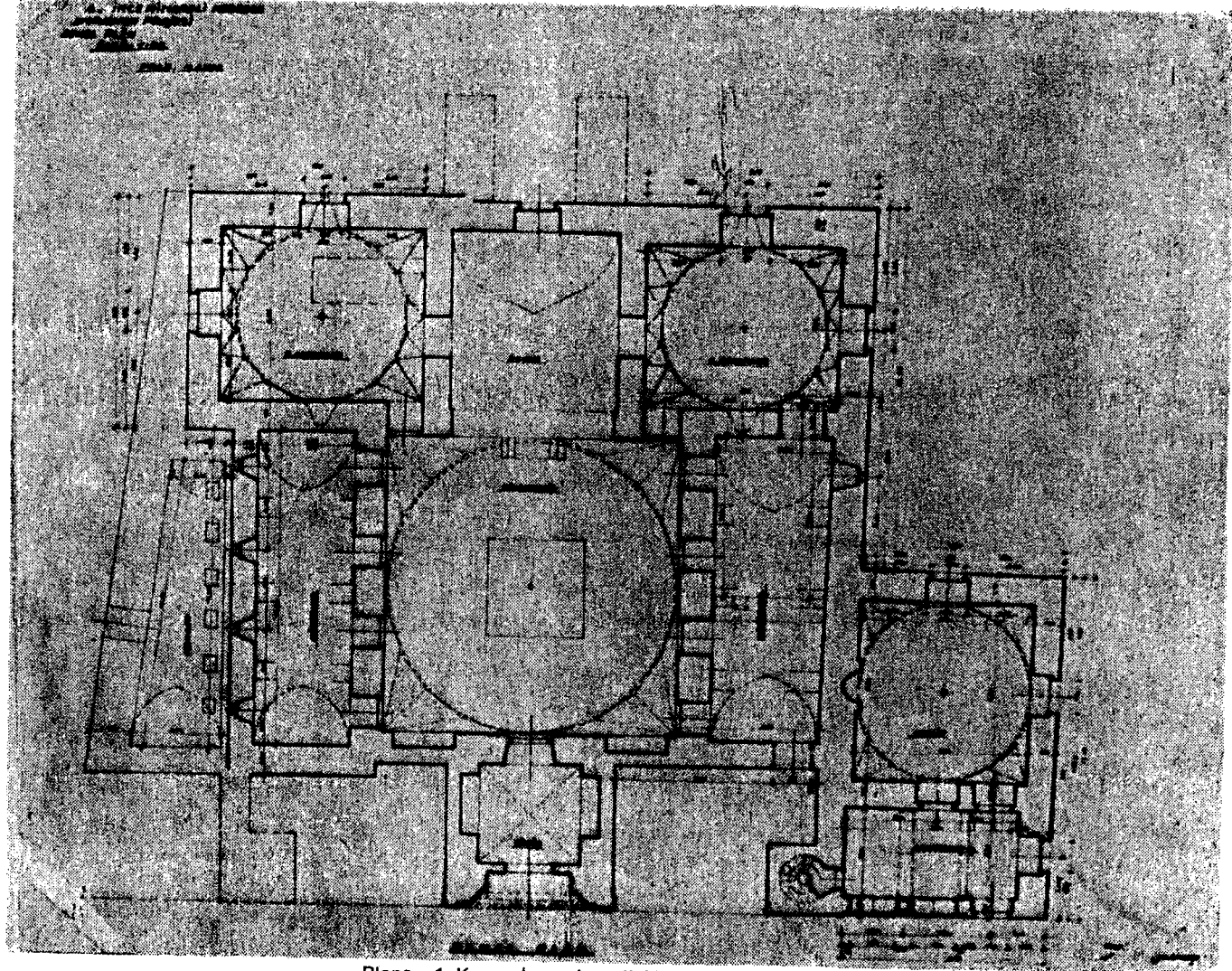

Planş : 4 Konya - Karatay Medresesi. Cümle kapısı iç kısmı kesiti (boyuna)

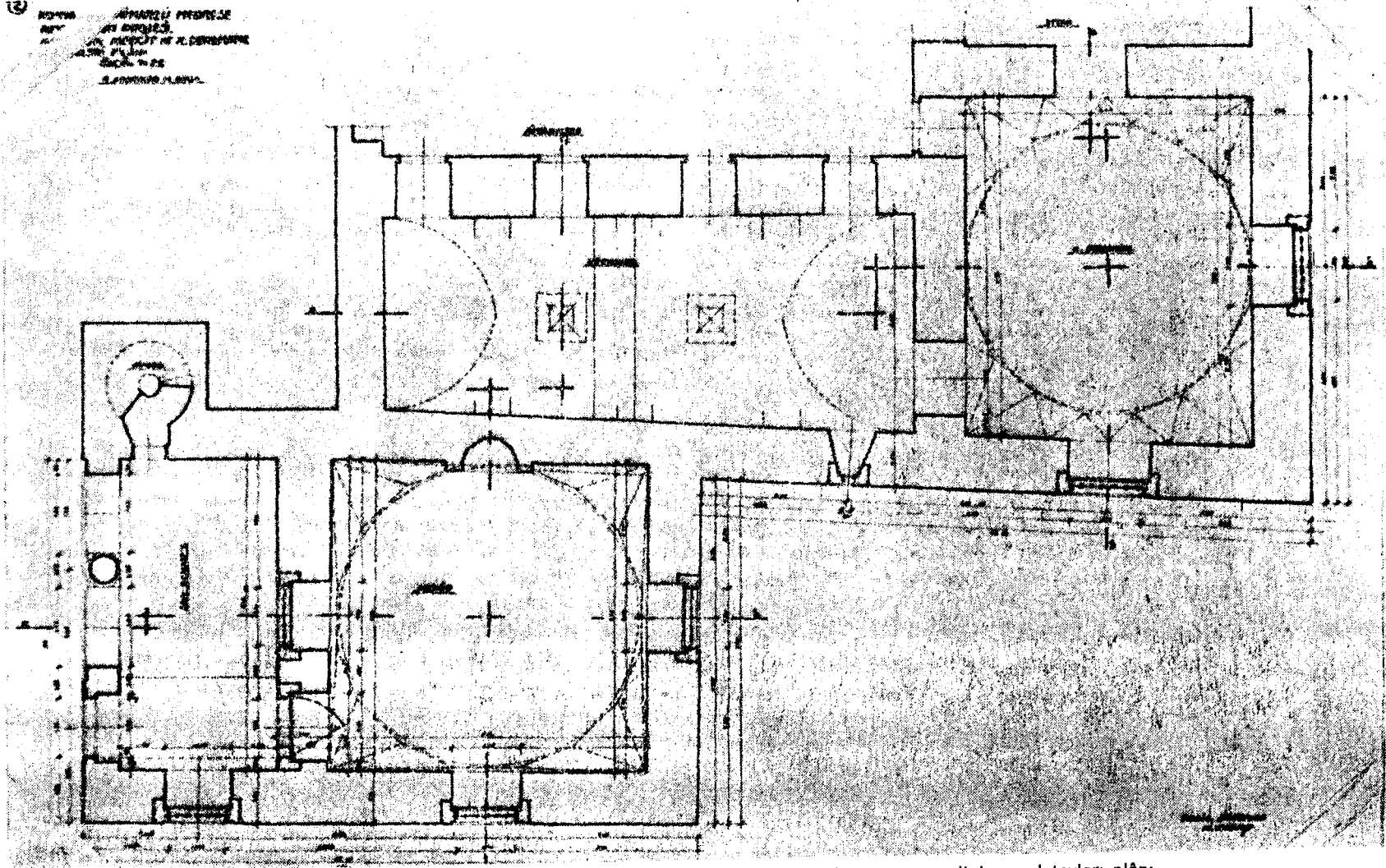

Planş : 6 Konya - Karatay Medresesi. Sol yandaki kapalı dersane plan ve kesitleri

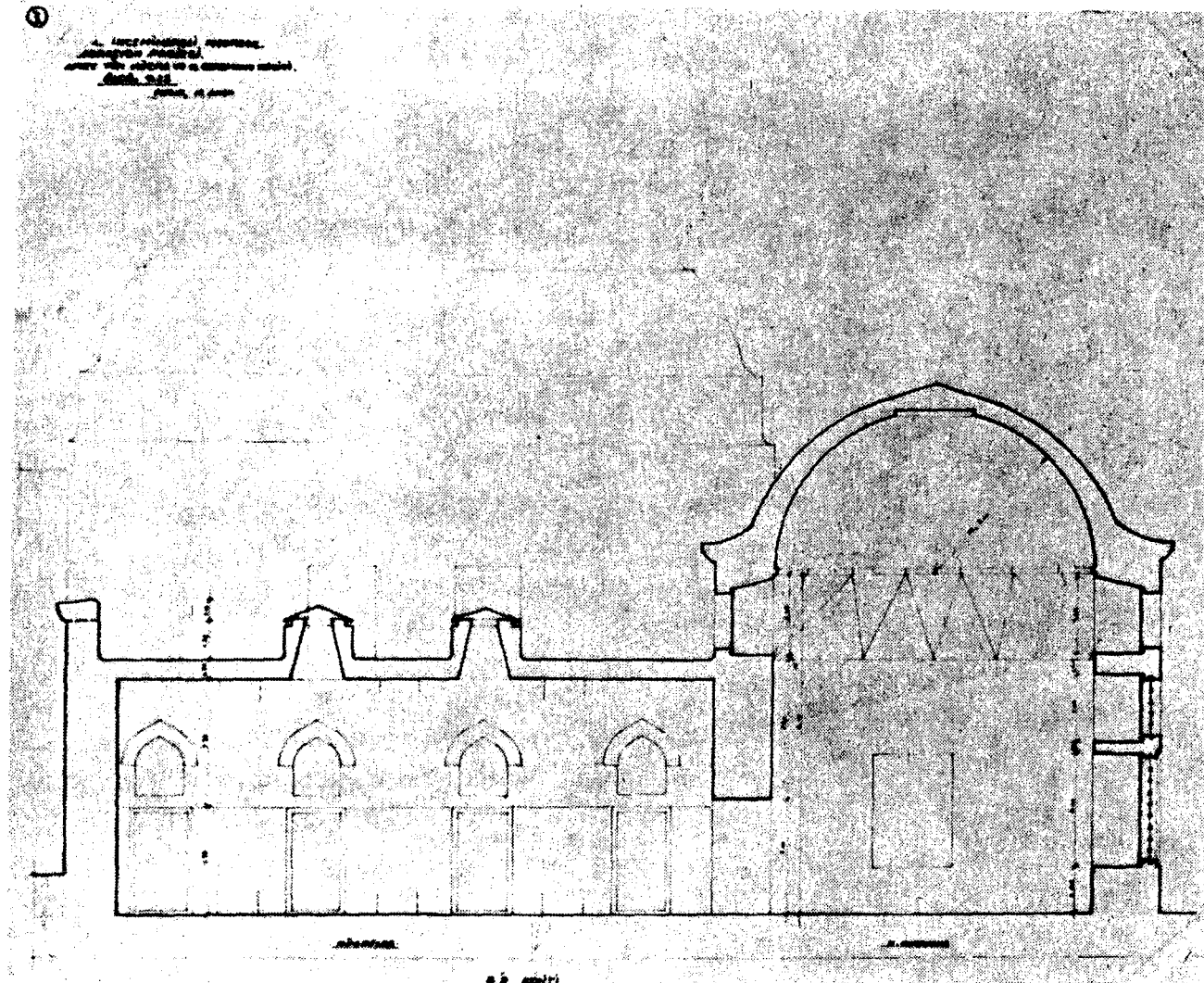

Planş : 1 Konya-Inceminareli Medrese toplu plâni

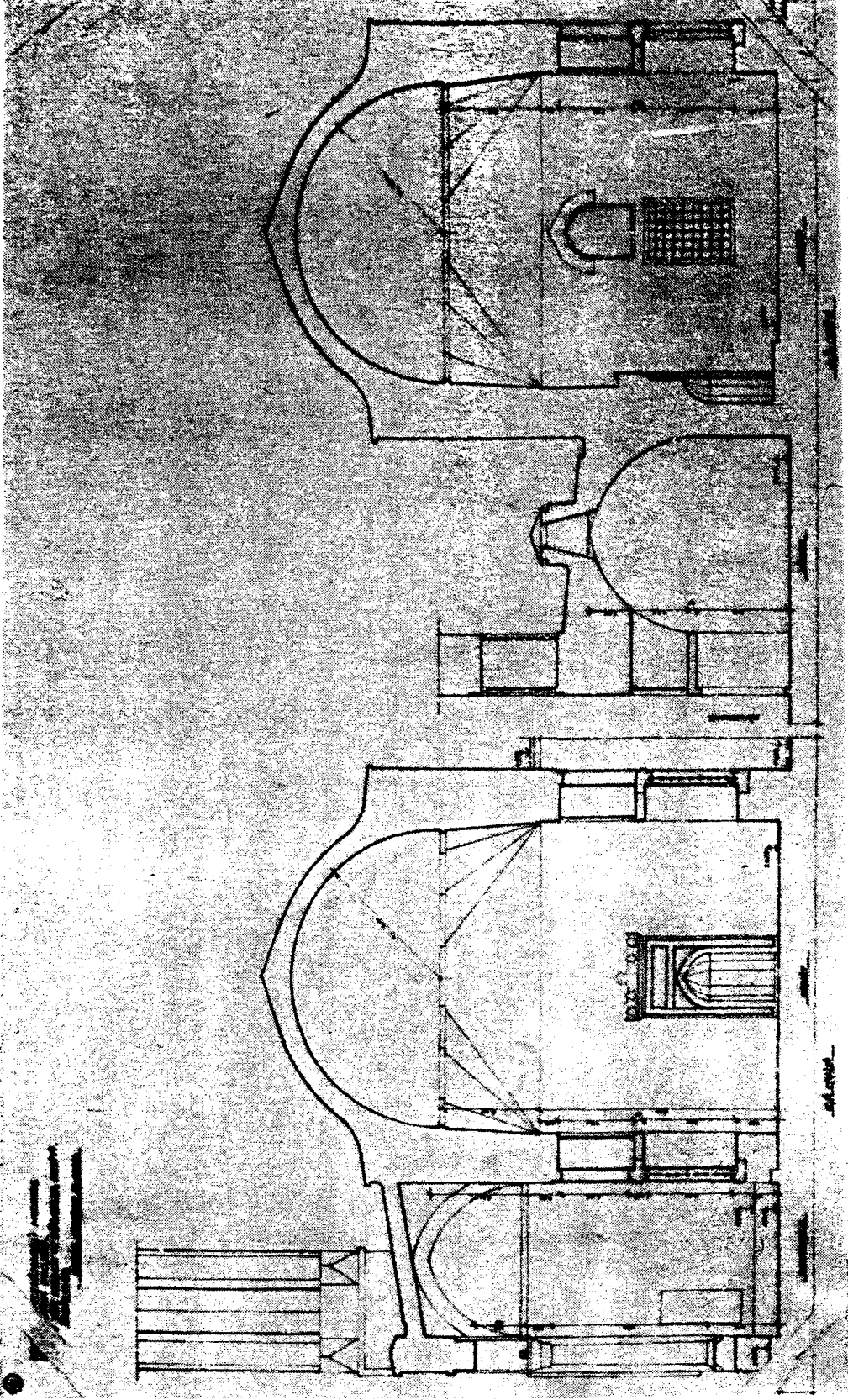
İNCE MİNARELİ MEDRESE
KAPALI DERŞANE
HÜCRE VE MEŞİT KISMI
DETAYLARI
P. 2
S. 1/10000

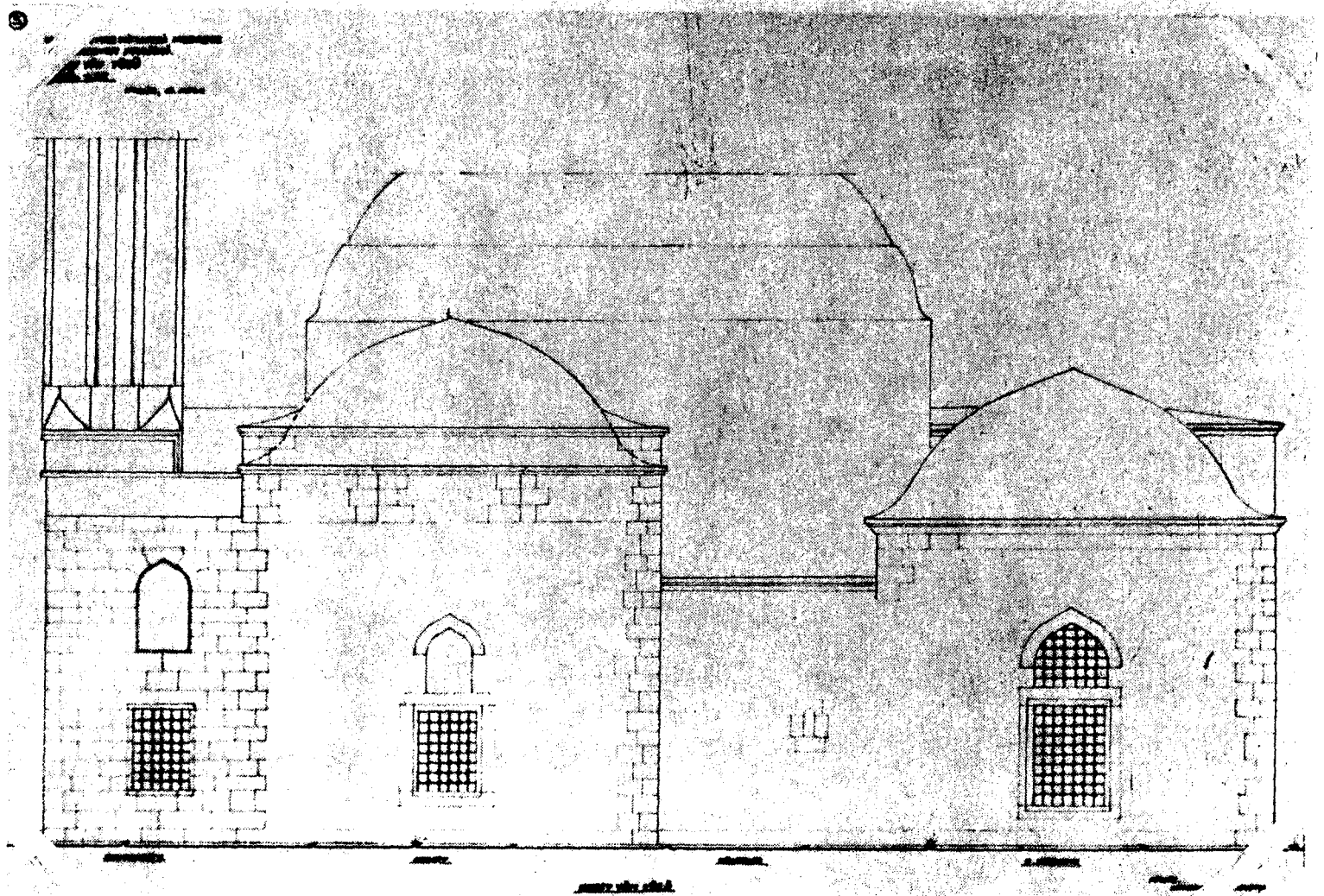
Planş : 2 Konya - İnce minareli Medrese. Kuzey yönü, kapalı dersane, hücre ve meşit kısmı detayları plânı

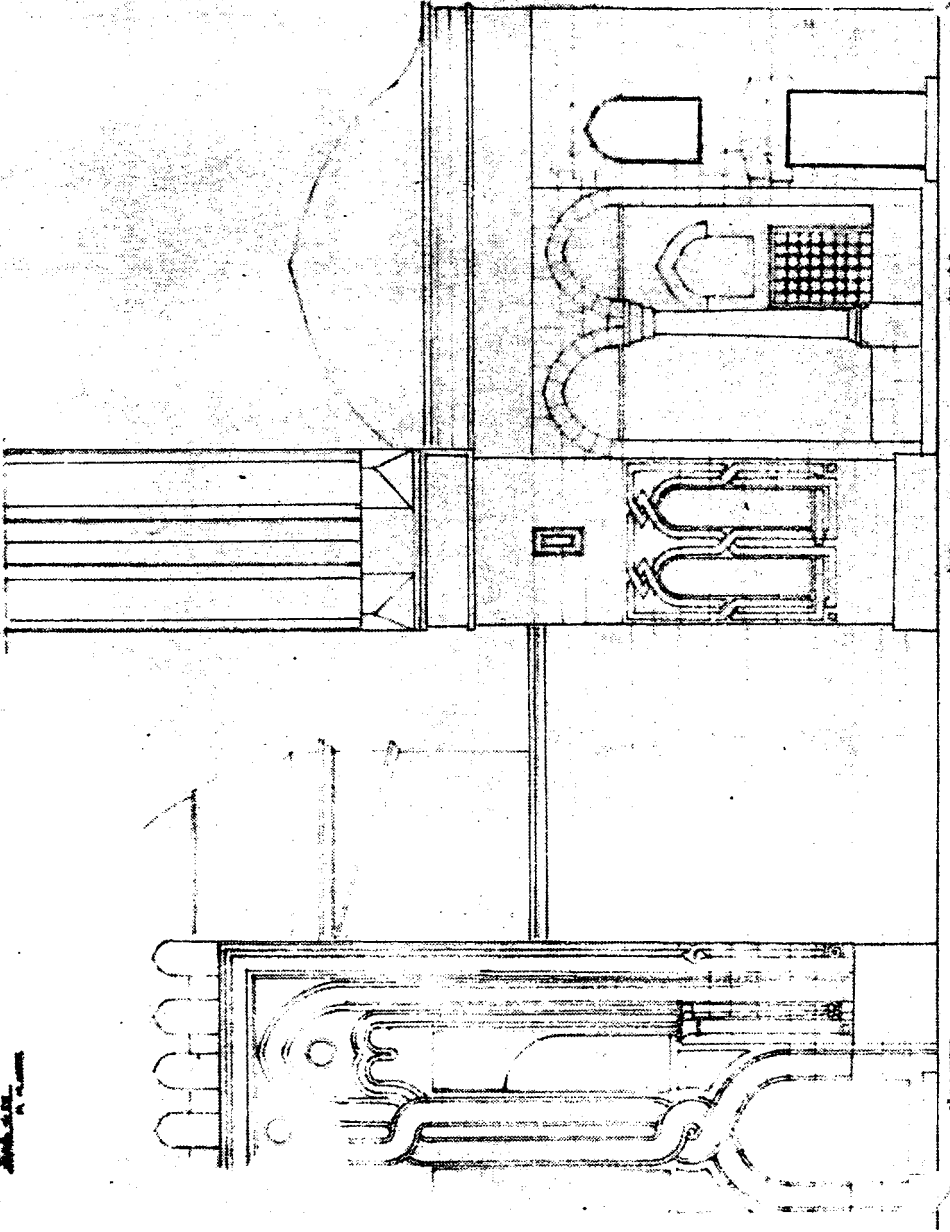
Planş : 3 Konya - İnceminareli Medrese. Kuzey yönü kapalı dersane, ve hücrelerin kesitli «Boyuna»

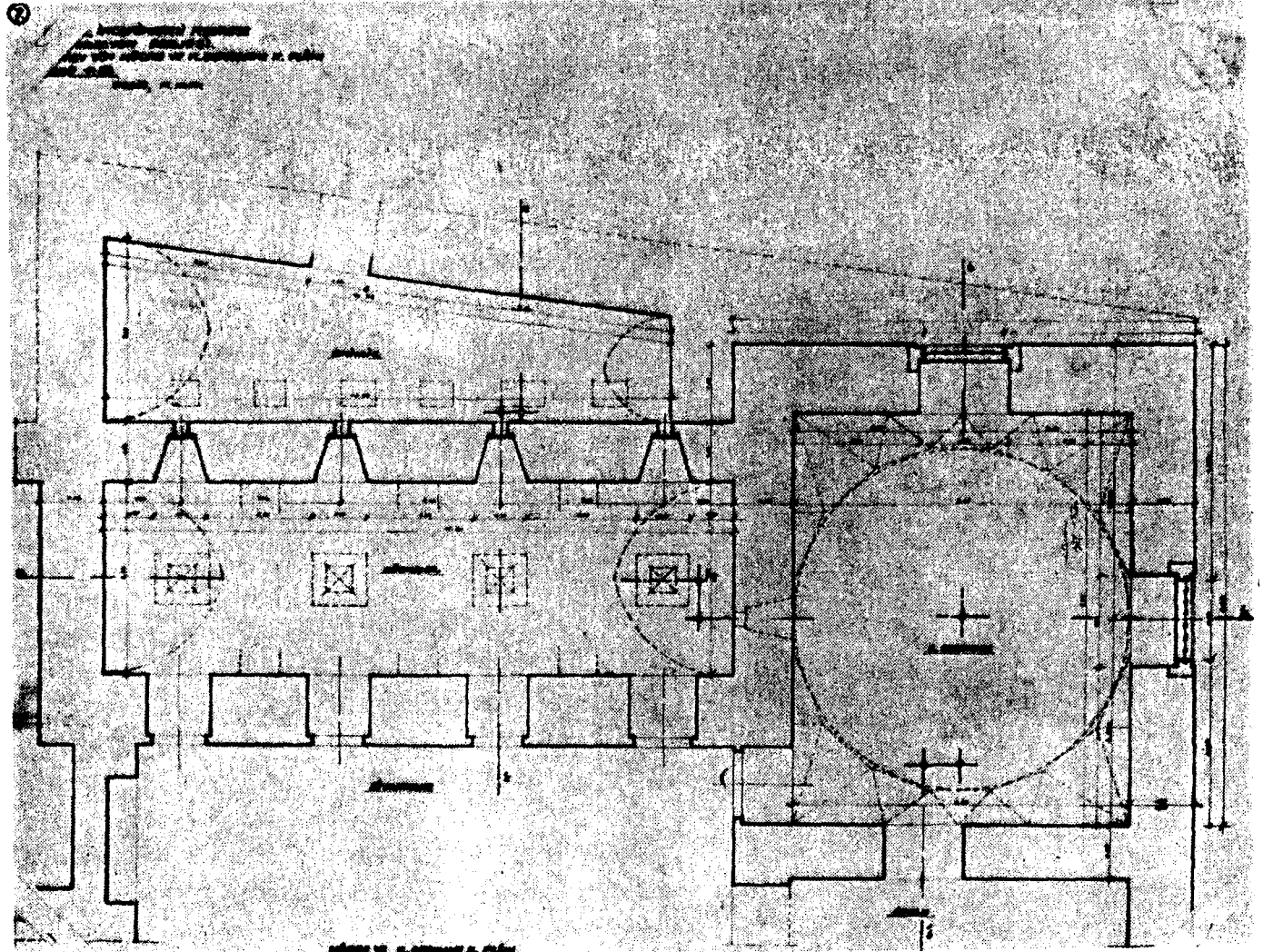
Planş : 4 Konya - İnceminareli Medrese. Mescit binasının kesitleri «Enlimesiye ve boylamasına»

Plaş : 5 Konya-Inceimnareli Medrese. Kuzey yönü yüzü

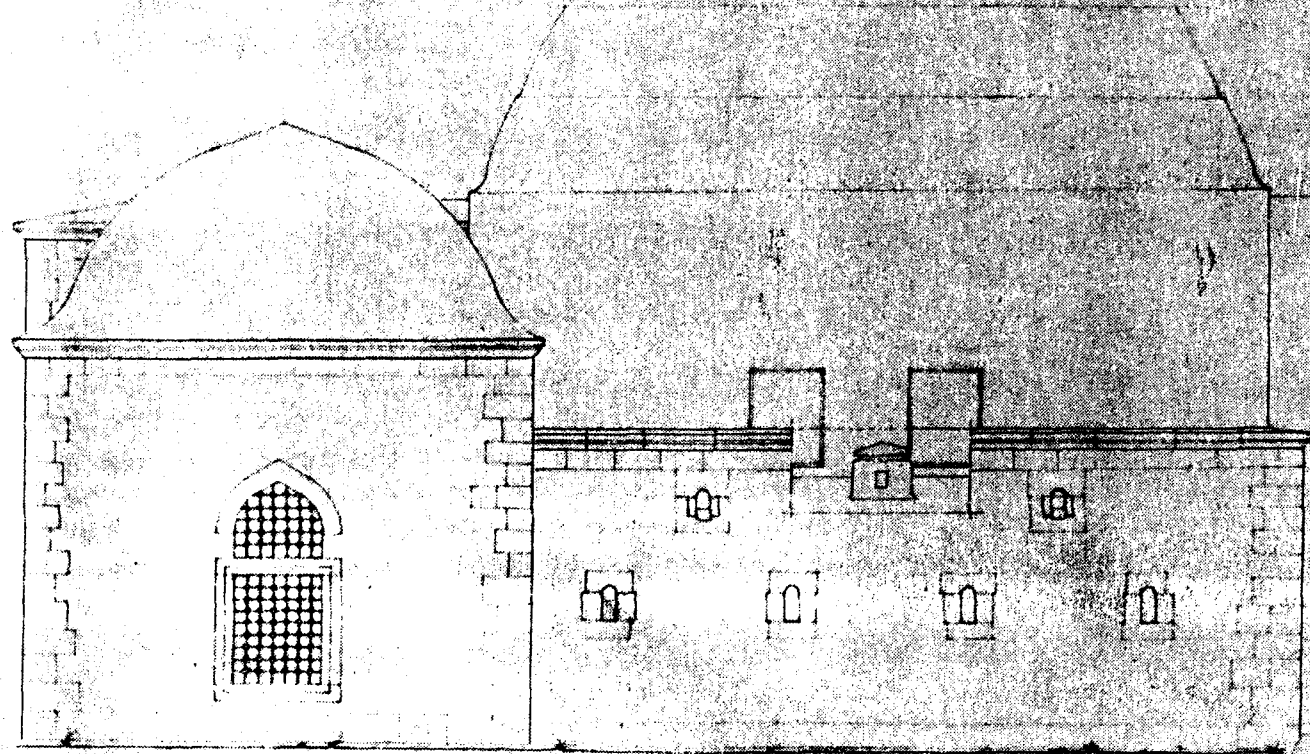

Planş : 6 Konya-Inceminarlı Medrese. Mescit yüzü

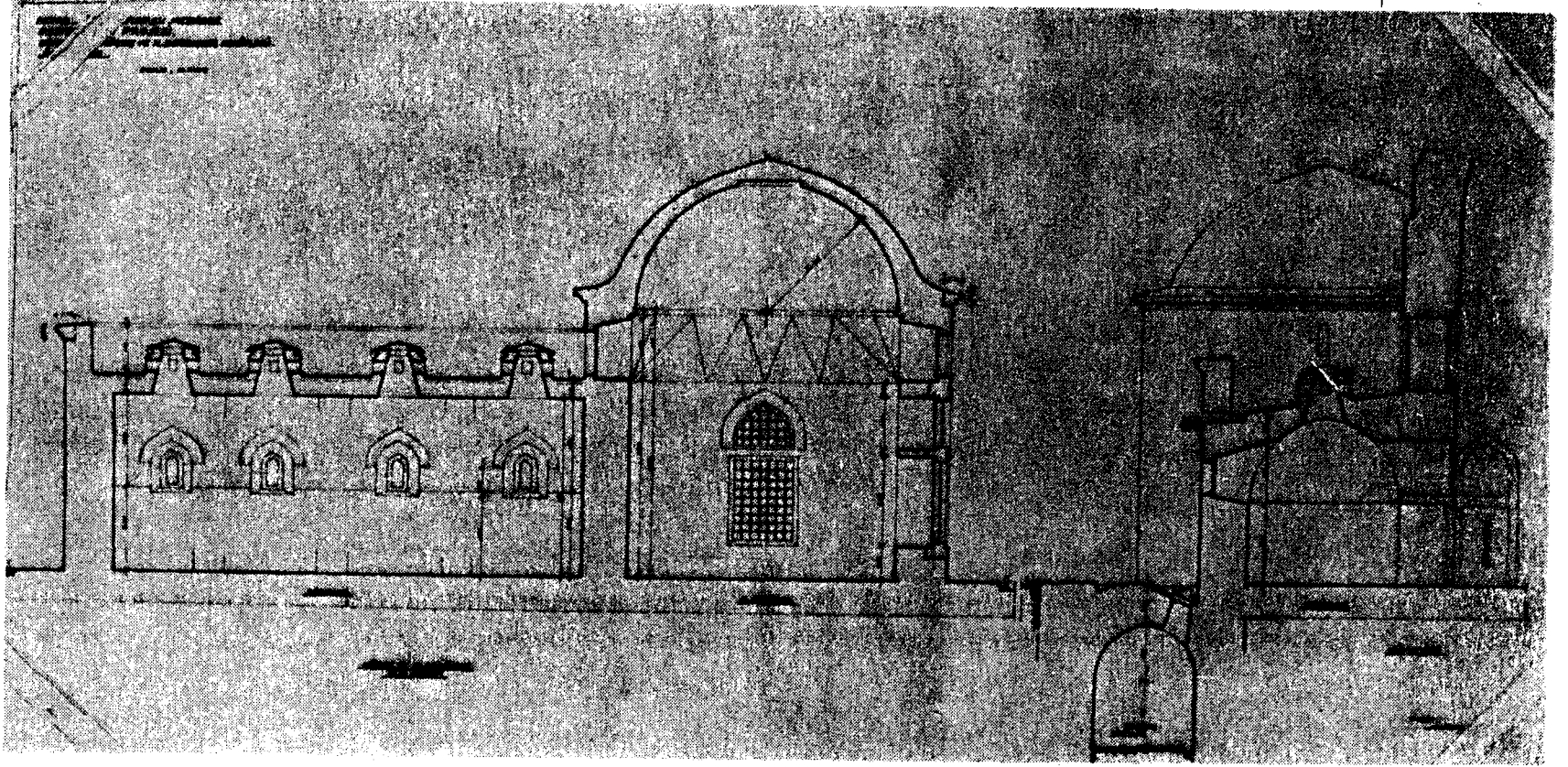

Planş : 7 Konya-Inceminareli Medrese. Güney yönü kapalı dersane ve hücrelerin kesiti «boylam»

ТА. ІАСМІНАРЕЛІ МЕДРЕСЕ
РЕСТАВРАЦИЯ АРХИТЕКТ.
ІЗВЕР ДІА ПЛАН
А.С.А. 1978
Арх. П.А.А.

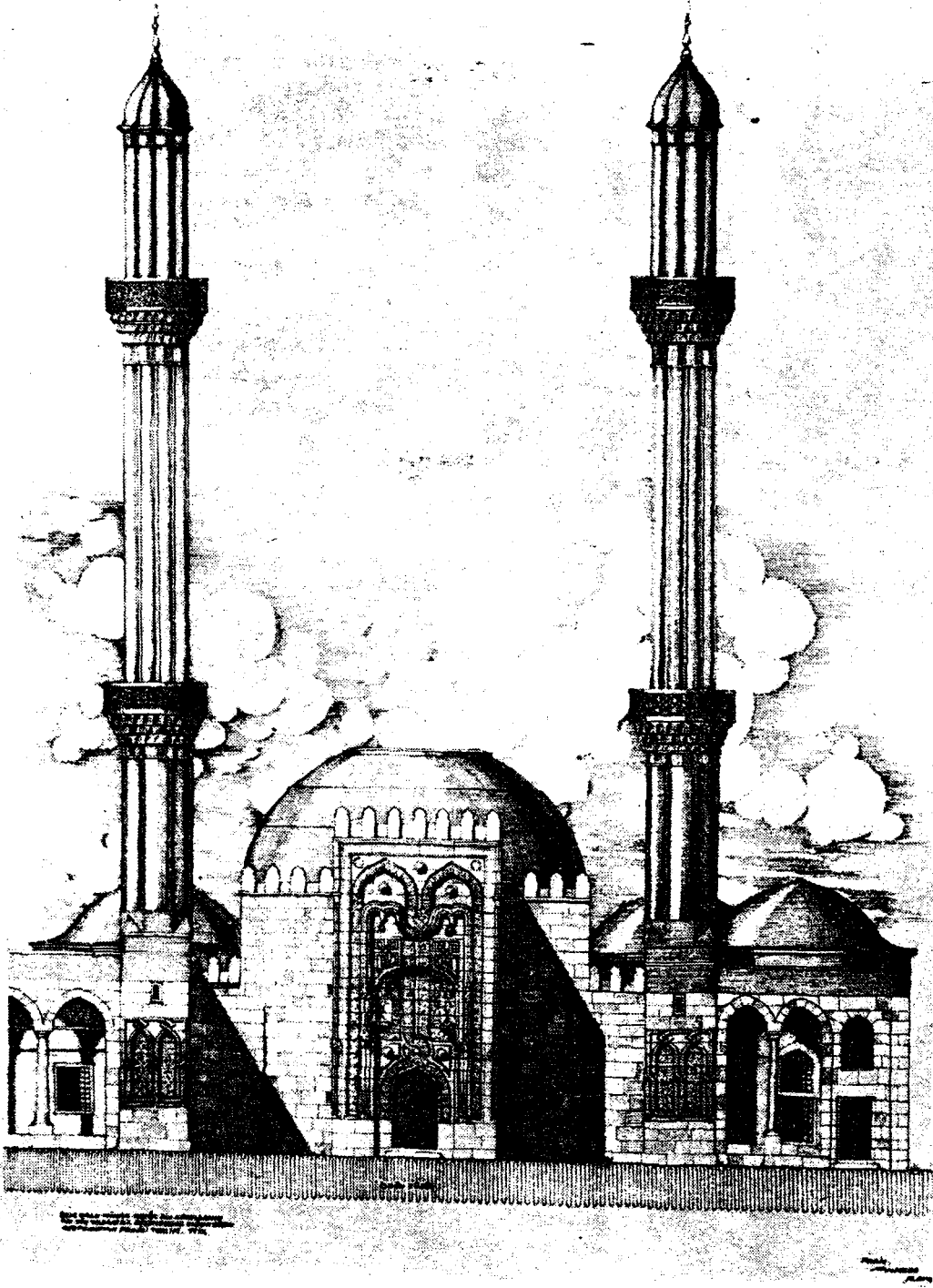

Planş : 8 Konya-İnceminareli Medrese. Güney yönü kapalı dershane ve hücrelerin detaylı plânı

Planş : 9 Konya-İnceminareli Medrese. Güney yönü yüzü

5
Konya İnce Minareli Medresesi
Restorasyon Projesi
Mimarlar Odası
1977-1978

Planş : 10 Konya-İnce minareli Medresenin restorasyondan sonraki biçimi

ÇAPALARIN GELİŞİMİ VE BODRUM MÜZESİ ÇAPALARI

T. OĞUZ ALPÖZEN

SÖZLÜK

TÜRKÇE	YUNANCA	İNGİLİZCE
Çapa (Demir)	Ankyra	Anchor
Anele		Ring
Çıpo		Stock
Beden		Shank
Meme		Crown
Kol		Arm
Tırnak		Fluke
Gaga		Bill
Bocurgat	Mpotzergates	Capstan

Bocurgat: Ağır şeyleri çekmek için manivelâ ile döndürülen ve döndürüldükçe çekilen şeyin bulunduğu organı kendi üzerine saran dolap.

Admiralti demiri: Deniz araçlarını rüzgâr, akıntı ve denizlere karşı yerinde tutmak için kullanılan, kollarıyla çiposu birbirine dikey bir alet.

İğrip demiri (Filika demiri): Küçük teknelerde kullanılan üç veya dört kollu demirden yapılmış bir alet.

Göz demiri: Büyük teknelerde kullanılan ve teknelerin esas çapasına verilen ad.